

Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024

Versie 1.07, 17 mei 2021

Status

Dit is de door het Bestuurlijk Overleg vastgestelde versie van de visie.

Deze versie is afgestemd met het GPvE versie 2.4, de Doelarchitectuur versie 3.2 en Globaal Content Raamwerk 1.1

Aanpassingen 2021 – Onderwerpen voor een volgende herziening

Eind 2020 is interbestuurlijk afgesproken om de Visie begin 2021 aan te passen op gebuikte terminologie en op (voor de visie) interbestuurlijke besluiten uit het verleden. In deze versie van de Visie zijn deze aanpassingen verwerkt.

Tijdens deze ‘technische’ aanpassingsronde zijn ook onderwerpen geïnventariseerd die wel (op termijn) aanpassing behoeft in de visie maar die buiten de scope vallen van de bovenstaande wijzigingsopdracht 2021. Deze onderwerpen maken dan ook geen deel uit van deze ‘technische’ aanpassingsronde van de visie maar vragen evident wel aandacht voor een volgende diepgaandere herziening. Hieronder zijn deze de geïnventariseerde onderwerpen als een niet-limitatieve lijst weergegeven. Een aantal van deze onderwerpen is ook benoemd in andere documenten als onderwerp wat nog nader uitgewerkt moet worden.

1. Jaartal eindbeeld DSO- 2024
2. Onderdelen DSO waarover nog interbestuurlijke besluitvorming nodig is (al in de originele visie geel gemarkeerd)
3. Verdere uitwerking samenwerking Bevoegd Gezag
4. Generieke gegevensverzamelingen
5. Uitvoering regelbeheer Bevoegd Gezag
6. Klantreizen/ dienstverlening / gebruikersperspectief
7. Semantiek- standaarden
8. 3D
9. Gegevenskwaliteit
10. Baten
11. Hoe wordt de ketenregie ingeregeld
12. Architectuur platen en schema's vernieuwen
13. B1 taalniveau en WCAG toevoegen
14. Objectgerichte gegevens
15. Gegevensvoorziening aanvragen, meldingen en informatieplichten

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	3
Managementsamenvatting	5
Het Digitaal Stelsel Omgevingswet: Klaar voor de toekomst.....	5
Perspectief.....	8
De Visie op het Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024	10
Stelselherziening omgevingsrecht en het Digitaal Stelsel	12
1. Gebruikers werken samen in het DSO.....	15
1.1 Gebruikers van het DSO	15
1.2 Samenwerking tussen gebruikers	16
1.2.1 Samenspel bevoegd gezag met initiatiefnemers en belanghebbenden	16
1.2.2 Samenwerking tussen bevoegd gezagen	17
1.2.3 Samenwerkingsruimte.....	18
2. Digitaal Stelsel Omgevingswet	19
2.1 De doelstellingen van het Digitaal Stelsel	19
2.2 Omgeving van het Stelsel	19
2.3 Scope Digitaal Stelsel Omgevingswet.....	20
2.4 Kaders en uitgangspunten van het stelsel.....	22
2.5 Baten/effecten van het stelsel	26
3. Het DSO in beeld	28
3.1 Eén toegangspunt voor eindgebruikers	29
3.2 Gebruikerstoepassingen.....	30
3.2.1 Oriënteren, doen van aanvragen om een omgevingsvergunning, doen van meldingen, het voldoen aan informatieplichten en het voorbereiden van besluiten	30
3.2.2 Gebruikersfunctionaliteit	31
3.2.2.1 Informatie op maat	32
3.2.2.2 Regelhulp.....	32
3.2.2.3 Onderzoekshulp.....	32
3.2.2.4 Samenwerkingsfunctionaliteit.....	33
3.3 Gegevensvoorzieningen	33
3.3.1 Algemene uitgangspunten gegevensvoorzieningen	34
3.3.1.1 De archiefplicht: duurzame toegankelijkheid van gegevens en informatie.....	34
3.3.1.2 Locatiegerichte en dynamische en 3D omgevingsinformatie	35
3.3.2 Landelijke voorziening Bekendmaken en Beschikbaar Stellen en geconsolideerde besluiten	35
3.3.3 Gegevensvoorziening toepasbare regels	37

3.3.4	Gegevensvoorziening ingediende omgevingsvergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten.....	38
3.3.5	Berichtenarchief en auditlog	38
3.3.6	Informatie over de fysieke leefomgeving.....	38
3.3.7	Generieke gegevensverzamelingen.....	39
3.4	Stelselinfrastructuur voor gegevensuitwisseling.....	39
3.4.1	De Stelselcatalogus.....	39
3.4.2	Stelselknooppunt DSO-LV.....	40
3.5	Aansluiting bevoegd gezagen	41
3.6	Regelbeheer	41
3.7	Kwaliteit van het DSO.....	43
3.7.1	Borging kwaliteit.....	43
3.7.2	Vraagsturing	44
4.	Standaardisatie.....	46
5.	Governance en beheer	48
6.	Bijlagen	50
6.1	Overzicht gebruikte begrippen.....	50
6.2	Wat staat er over het Digitaal Stelsel Omgevingswet in het Bestuursakkoord?	58

De geel gemarkeerde tekst in dit document betekent: Onderwerp van nader onderzoek in o.a. definitiestudies of via de bestuurlijke agenda uitbouw. Besluitvorming over mogelijke scopewijzigingen die hieruit voortvloeien vindt plaats in het interbestuurlijk Opdrachtgevend Beraad en in het Bestuurlijk Overleg.

De Visie kan aangepast worden als daarnaar op basis van besluiten van het Bestuurlijk Overleg aanleiding voor is.

MANAGEMENTSAMENVATTING

In 2016 is de eerste versie van de visie op het DSO vastgesteld. De onderliggende kaderstellende documenten (Globaal Programma van Eisen, Doel Architectuur en –later- Globaal Content Raamwerk) zijn daarna regelmatig bijgesteld op basis van besluiten en vernieuwde inzichten. Met de Visie is dit niet gebeurd. In het OGB is besloten de update van de visie in 2 ‘ronden’ uit te voeren. Allereerst een zogenaamde technische update in 2021 waarbij eerder genomen besluiten en gewijzigde terminologie wordt verwerkt maar de Visie feitelijk niet wordt aangepast (deze versie). Daarop zal later een herziene visie volgen waarin ook inhoudelijk gekeken wordt of de huidige Visie nog altijd beschrijft wat partijen voor ogen hebben op de langere termijn.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet: Klaar voor de toekomst

De informatie over de fysieke leefomgeving groeit met ieder initiatief en iedere wijziging van beleid. Door de digitalisering kunnen zaken ook vrijwel altijd en overal en sneller worden gedaan. Dat stelt andere eisen aan de interactie tussen overheden, burgers, bedrijven en elkaar. Dat is waarom het gebruikersperspectief centraal staat bij de ontwikkeling en het beheer van het digitaal stelsel. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet helpt om de processen in de leefomgeving van Nederland eenvoudiger en beter te maken.

In 2024 ondersteunt het Digitaal Stelsel Omgevingswet **gebruikers** optimaal bij de uitvoering van processen voor **beleidsvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving** via kwalitatief goede informatie op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het DSO levert integraal inzicht en overzicht voor de gebruikers en maakt het mogelijk dat (besluitvormings)processen sneller en beter voorspelbaar verlopen.

De Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is een nadere uitwerking van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (2015) voor het onderdeel Digitalisering. De Visie beschrijft op hoofdlijnen het digitaal stelsel op de langere termijn (2024). Het is daarmee een bestuurlijke verankering van de interbestuurlijke ambitie waar met de ontwikkeling van het DSO naar toe wordt gewerkt. De visie is gericht op het ‘waarom’ en het ‘wat’. Het beschrijft daarnaast op hoofdlijnen het ‘hoe’ en ‘met welke informatie’. Aanvullend op de Visie zijn voor de ontwikkelopdracht en beheeropdracht van het DSO-LV drie andere kaderstellende documenten opgesteld: een Globaal Programma van Eisen met een concrete functionele uitwerking van het ‘wat’, een Doelarchitectuur met keuzen en kaders (architectuur principes) voor het ‘hoe’ en het Globaal Content Raamwerk met een nadere uitwerking van het ‘met welke informatie’. Bij de overgang van het DSO naar beheer gaat het Globaal Programma van Eisen op in het ‘portfolio DSO’ samen met de ‘bestuurlijke agenda uitbouw’. De andere twee documenten blijven bestaan.

De hoofdlijnen van het DSO en de taken en verantwoordelijkheden zijn via de Invoeringswet in de Omgevingswet verankerd. De uitwerking van het ‘hoe’ binnen dit kader wordt aan Bevoegd Gezag, de ontwikkelaar en beheerder van het stelsel overgelaten.

De gebruiker centraal

Het stelsel stelt de vraag van de gebruikers centraal: het gebruikersperspectief. In de praktijk zijn allerlei soorten gebruikers denkbaar, naast initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen¹ kan een ieder gebruiker zijn. Iedereen die wil weten welke beleidsdocumenten van toepassing zijn, welke regels gelden of gegevens beschikbaar zijn op een locatie heeft daar toegang toe. Ook kan

---

¹ In dit document wordt de term ‘Bevoegd Gezag’ breed gebruikt. Hieronder vallen ook overheidsorganisaties die in opdracht van een Bevoegd Gezag werkzaamheden verrichten zoals bijvoorbeeld een Omgevingsdienst

iedereen die gebruik maakt van de fysieke leefomgeving en/of daar activiteiten in onderneemt, de informatie **vinden** die nodig is

Kern van het DSO

De Omgevingswet leidt tot eenvoudigere procedures en lagere kosten voor initiatiefnemers en bevoegd gezagen. Om dat goed te ondersteunen wordt gestuurd op samenhang bij de digitalisering en is gekozen voor een stelselbenadering waarbij ketenpartners samenwerken. Alleen zo kunnen de doelstellingen van de Omgevingswet volledig worden gehaald.

De samenhang binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet kenmerkt zich door:

1. Het mogelijk maken van het koppelen van alle domeinen met betrekking tot de fysieke leefomgeving zoals afgebakend in de Omgevingswet.
2. Het beschikbaar kunnen stellen inclusief het kunnen vinden en gebruiken van gegevens over de fysieke leefomgeving die toegevoegde waarde hebben voor de beleidscyclus van de Omgevingswet en die van voldoende kwaliteit² zijn voor dat doel.
3. Het centraal stellen van vraagsturing. Het gebruikersperspectief bepaalt de inrichting van het digitaal stelsel.
4. Het centraal beschikbaar maken van diensten voor het beschikbaar stellen en gebruiken van gegevens over de fysieke leefomgeving waaronder regelgeving op basis van de Omgevingswet ('een loket').

Het digitaal stelsel is niet één groot ICT-systeem, het is een geordend, verbonden en samenhangend geheel van wet- en regelgeving, afspraken, landelijke en decentrale digitale voorzieningen, gegevens en bronnen, nodig om aan een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor processen zoals planvorming en uitvoering (vergunningverlening, **toezicht en handhaving**) onder de Omgevingswet.

Het digitaal stelsel is gericht op en ondersteunend bij:

- Het uitvoeren van de Omgevingswet en het helpen realiseren van de verbeterdoelen van deze wet.
- Het ontsluiten van besluiten of andere rechtsfiguren die zijn aangewezen als omgevingsdocument³, zoals bijvoorbeeld omgevingsvisies, waterschapsverordening, omgevingsverordeningen en -plannen, projectbesluiten, programma's en omgevingsvergunningen.
- Het kunnen vinden en gebruiken van goede en betrouwbare informatie over de fysieke leefomgeving.
- Het doen van een elektronische aanvraag.
- Het doen van een check welke juridische regels gelden voor een bepaalde activiteit op een bepaalde plek.
- Het mogelijk maken dat aan een informatieplicht kan worden gedaan

De reikwijdte van het DSO wordt afgebakend op drie onderwerpen:

1. Het Informatiegebied: in welke gegevens en informatie voorziet het DSO?
2. De functies en toepassingen binnen het DSO: welke functionaliteit wordt aangeboden?
3. De technische infrastructuur: welke voorzieningen ondersteunen de technische werking van het DSO?

---

² Oorspronkelijk werd dit met de 3B's (Beschikbaar, Bruikbaar en Bestendig) aangeduid.

³ Zie Artikel 14.4 van het Omgevingsbesluit voor de totale lijst

Het informatiegebied van het DSO wordt als volgt afgebakend:

- Het ontsluiten van Omgevingsdocumenten.
- Het ontsluiten inclusief kunnen vinden en gebruiken van informatie over de (kwaliteit) van de fysieke leefomgeving. Dit kan worden afgebakend door bij AMvB aangewezen gegevens of informatieproducten ten behoeve van de instrumenten op grond van de Omgevingswet maar ook overige informatie die voldoet aan afgesproken kwaliteitseisen

De functionele afbakening wordt gevormd door gebruikerstoepassingen die nodig zijn voor het ondersteunen van gebruikers en bevoegd gezagen bij de processen van de beheer- en ontwikkelcyclus van de leefomgeving.

Om het DSO te laten werken is er een technische infrastructuur die gegevens etc. ontsluit voor de gebruikerstoepassingen. Daarnaast omvat de technische infrastructuur knooppunten en aansluitvoorzieningen die nodig zijn om het werken in ketens mogelijk te maken.

De werking van het DSO

Gegevens over de fysieke leefomgeving worden met de ondersteunende functies voor **planvorming en vergunningverlening** in één stelsel samengebracht. Een goed functionerend digitaal stelsel met kwalitatief deugdelijke informatie en praktische gebruiksmogelijkheden ondersteunt de processen onder de Omgevingswet en nodigt uit tot breed gebruik. Hiervoor is het van belang om de kwaliteit van de gegevens en informatieproducten te borgen via nadere afspraken.

Stapsgewijze ontwikkeling

Met het vastleggen van de ambitie is met de Visie nog niet geregeld dat alle genoemde onderdelen er komen of hoe deze eruit komen te zien. De Visie is het perspectief om naar toe te werken. Het eindbeeld dat in deze Visie wordt beschreven, is niet in één keer te bereiken en wordt stapsgewijs ontwikkeld⁴. Vanwege de reikwijdte en complexiteit en de bijkomende financiële en organisatorische effecten wordt een meerjarige fasegewijze ontwikkeling ingezet. Minimaal zullen bij inwerkingtreding van de Omgevingswet die onderdelen zijn ontwikkeld, waarbij gebruikers een dienstverlening krijgen vergelijkbaar met het huidige dienstverleningsniveau⁵. Naast landelijke functionaliteit vraagt dit ook om een inspanning van de betrokken partijen. Alleen dan blijft de dienstverlening aan de eindgebruiker op gelijk niveau. Na inwerkingtreding staat de ontwikkeling echter niet stil. Naast regulier beheer en onderhoud wordt er gewerkt aan gefaseerde uitbreiding van het DSO.

Via gefaseerde besluitvorming zullen de onderdelen die digitaal (samen)werken, een beter gebruikersperspectief, vermindering onderzoekslasten en betrouwbaarheid van gegevens (met als gevolg minder procedures) mogelijk maken, verder worden onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen totaal nieuwe functionaliteit ('uitbouw') en het verbeteren en uitbreiden van bestaande functionaliteit ('doorontwikkeling'). Via een portfolioproses en bijbehorende besluitvorming wordt steeds bepaald welke ontwikkeling de grootste meerwaarde heeft voor het DSO. Na positieve besluitvorming volgt de realisatiefase. Bij de realisatie wordt gekozen voor een methode waarbij elke tussenstap moet leiden tot een zelfstandig werkend geheel. Dit zorgt ervoor dat de go/no-go beslissingen op zichzelf staan en het mogelijk maken tussentijds bij te sturen of zelfs te stoppen met ontwikkeling van een onderdeel, zonder dat de stappen die al doorlopen zijn voor niets zijn geweest.

---

⁴ Hierbij wordt momenteel van technieken zoals SaFE / Agile gebruik gemaakt.

⁵ Deze is door middel van het basisniveau en Inwerking Treding verder uitgewerkt en onderhevig aan periodieke besluitvorming

Status van de Visie

Deze Visie zal de komende jaren worden aangevuld of aangepast. Bijvoorbeeld door ontwikkelingen in wet- en regelgeving die om aanpassingen vragen door uitbreiding van de scope op basis van gebruikerswensen of door maatschappelijke en technologische ontwikkelingen.

Ook zijn er onderdelen waarover nog apart interbestuurlijke afstemming en besluitvorming nodig is, omdat deze geen onderdeel zijn van het Bestuursakkoord of latere afspraken. Deze zijn herkenbaar doordat ze geel zijn gemarkeerd.

De Visie is interbestuurlijk en interdepartementaal afgestemd. De eerste versie van deze visie vormde de basis voor de realisatie van het DSO-LV door het interbestuurlijke Programma Aan de slag met de Omgevingswet.

In deze versie is de besluitvorming sinds de eerste versie en de veranderde terminologie van de afgelopen jaren vastgelegd als zogenaamde technische update van de Visie. In een volgende fase zal de Visie ook inhoudelijk worden bijgesteld. Een lijst met onderwerpen hiervoor is te vinden op het voorblad.

De Visie is, voor die delen waar geen nadere besluitvorming voor noodzakelijk is, kaderstellend voor de verdere ontwikkeling en de beheer- en onderhoudsfase en daarmee de opdracht voor beheer, doorontwikkeling en uitbouw van het DSO en daarmee ook de landelijke voorziening van het DSO (DSO-LV) aan de Tactische Beheer Organisatie.

Perspectief

De ontwikkeling van de digitalisering van de Omgevingswet zal een lange periode in beslag nemen. Gedurende deze periode staat het gebruikersperspectief centraal. De manier waarop burgers, bedrijven en overheden in 2024 diensten afnemen zal verschillen met de wijze waarop zij dat nu doen: er zijn nieuwe gebruikerstoepassingen, informatieproducten, gegevens en processen. Zonder dat we precies weten hoe de toekomst er dan uit ziet, schetsen we hier een perspectief:

2016

Eva en Daan hebben sinds een paar jaar een eigen bedrijf. De zaak loopt goed en het pand op een typisch bedrijventerrein uit de jaren '80 wordt iets te klein. Ze hebben besloten het te verbouwen en er een verdieping bovenop te plaatsen. Maar ook het bouwen van een loods op het perceel is een mogelijkheid. Eva gaat uitzoeken wat er mag en onder welke voorwaarden. Ze heeft geen tijd om naar het gemeentehuis te gaan, dus probeert ze eerst via Internet aan informatie te komen. Via ruimtelijkeplannen.nl krijgt ze inzicht in het bestemmingsplan. Dat lijkt wel enige duidelijkheid te geven, maar op de website staat nog een lange lijst met andere regelgeving die misschien geldt: het Nationaal Waterplan, de Keur van het waterschap, een Actualisatie Provinciale Verordening, Provinciale Structuurvisie 2040, de Regeling Algemene Regels Ruimtelijke Ordening en zo nog zeker 15 andere besluiten. Bovendien geschreven in een taal die voor niet-juristen moeilijk te begrijpen is. Daarna moet Eva ook nog in de Activiteiten Internet Module kijken om na te gaan welke milieuregels gelden.

Eva besluit de gemeente te bellen en vertelt wat de plannen zijn met het bedrijf. De gemeenteambtenaar is behulpzaam en belooft uit te gaan zoeken wat er mag en kan. Ze spreken af om over twee weken een afspraak te maken. De gemeenteambtenaar heeft nog niet alle informatie, want het blijkt toch wat complexer dan van tevoren gedacht. Naast bouw- en milieuregels, moet ook rekening gehouden worden met bepaalde natuurwaarden, staat er een monumentale boom op het perceel, mag er niet zomaar geloozd worden op het riviertje dat tegen het perceel aan ligt en moet

rekening worden gehouden met geluid- en stankoverlast. Het is niet zo eenvoudig om een uitspraak te doen, maar de ambtenaar denkt dat het wel kan. Hij adviseert Eva een 'beginseluitspraak omgevingsvergunning' aan te vragen. Dat kost weliswaar wel wat geld en maximaal vier maanden doorlooptijd, maar het geeft wel de zekerheid onder welke voorwaarden de verbouwing mag beginnen. Daarna moet dan nog wel een daadwerkelijke omgevingsvergunning worden aangevraagd. "Best wel ingewikkeld. En wat duurt dat allemaal lang!", denkt Eva.

DE VISIE OP HET DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET 2024

Het doel van deze Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is een nadere uitwerking van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet voor het onderdeel Digitalisering. De Visie beschrijft op hoofdlijnen het digitaal stelsel op de langere termijn (2024). Het is daarmee een bestuurlijke verankering van de gezamenlijke ambitie in een uitgewerkt eindbeeld. De Visie is gericht op het 'waarom' en de stip op de horizon voor het 'wat' en beschrijft daarnaast op hoofdlijnen het 'hoe' en met welke informatie ('waarmee').

De Visie is verder uitgewerkt in andere kaderstellende documenten die bij de realisatie van het DSO helder maken welke functionaliteiten, keuzes en kaders door de interbestuurlijke opdrachtgever zijn gemaakt. Ten eerste een Globaal Programma van Eisen (GPvE), dat een concretere uitwerking bevat van het 'wat' voor wat betreft de Landelijke Voorziening van het DSO (DSO-LV) zoals in de Visie beschreven. Het GPvE maakt een vertaling naar de bij inwerkingtreding van de Omgevingswet benodigde functionaliteit (het 'basisniveau'). Ten tweede is een Doelarchitectuur opgesteld waarin het 'hoe' beschreven is. De Doelarchitectuur bevat de keuzen en kaders (architectuurprincipes) voor het 'hoe' van het DSO in brede zin. Tot slot is in het Globaal Content Raamwerk (GCR) op hoofdlijnen beschreven met welke content ('waarmee') het DSO wordt gevoed of welke content een gebruiker daaruit kan afnemen. Het GCR bevat ook richtlijnen waaraan deze content moet voldoen.

De Visie beschrijft het DSO als geheel en vormt daarnaast samen met het Globaal Programma van Eisen, het Globaal Content Raamwerk en de Doelarchitectuur het richtinggevend kader voor de realisatie van de Landelijke Voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV). De hoofdlijnen van het DSO en de taken en verantwoordelijkheden zijn via de Invoeringswet in de Omgevingswet verankerd. De verdere uitwerking van het 'hoe' en 'wat' binnen deze kaders wordt verder uitgewerkt bij de realisatie.

Op het moment dat het basisniveau van het DSO-LV gerealiseerd is, zal het DSO-LV formeel overgaan van de ontwikkelfase naar de beheerfase. Bij de overgang naar deze fase zullen de resterende eisen buiten basisniveau uit het GPvE opgenomen worden in een kaderstellend portfolio. De Doelarchitectuur en Globaal Content Raamwerk zullen vooralsnog hun functie behouden.

In de beheerfase zullen er nieuwe ontwikkelingen komen en gebruikerswensen blijven ontstaan. Deze worden via een wijzigingsproces interbestuurlijk geagendeerd. Kleinere aanpassingen (doorontwikkeling) zullen veelal binnen de reguliere beheerprocessen worden gedaan. Grotere aanpassingen die binnen deze Visie vallen worden middels een portfolio proces geagendeerd, op kosten en baten onderzocht en daarna voor interbestuurlijke besluitvorming worden aangeboden. Na positieve besluitvorming worden deze dan in samenhang met de doorontwikkeling worden gerealiseerd.

Opdrachtgever voor deze kaderstellende documenten is het interbestuurlijk Opdrachtgevend Beraad (OGB) voor de implementatie en beheer van de voorzieningen voor de Omgevingswet.

Het visiestatement beschrijft zo kort en krachtig mogelijk de toekomstige situatie in 2024. Deze visie op het Digitaal Stelsel Omgevingswet is als volgt geformuleerd:

Visiestatement

*In 2024 ondersteunt het Digitaal Stelsel Omgevingswet **gebruikers** optimaal bij de uitvoering van processen voor **beleidsvorming, vergunningverlening en toezicht en handhaving** via kwalitatief goede informatie op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het DSO levert integraal inzicht en overzicht voor de gebruikers en maakt het mogelijk dat (besluitvormings)processen sneller en beter voorspelbaar verlopen.*

Met een metafoor is het Visiestatements van het DSO als volgt te verwoorden: Met één klik op de kaart weet de gebruiker welke regels er binnen een bepaald gebied van kracht zijn en kan daar ook gegevens over de fysieke omgevingskwaliteit raadplegen.

Alle onderwerpen die in de Visie worden uitgewerkt dragen bij aan de realisatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet en daarmee aan de verandering die met de Omgevingswet wordt beoogd. De Visie beschrijft het wensbeeld in 2024. Informatie over de fysieke leefomgeving kan in het kader van de wettelijke taak of als resultaat van het vraagsturingsproces via het DSO worden ontsloten.

Doordat wet- en regelgeving en de kaders voor de digitale overheid altijd in ontwikkeling zijn, is deze versie van het document niet de laatste. Ook komen er tijdens het werken met de Omgevingswet waarbij het DSO in gebruik is nieuwe inzichten en nieuwe wensen. Dat betekent dat er een wisselwerking plaats vindt tussen deze processen. De Visie zal indien nodig nog worden bijgesteld door ontwikkelingen en input uit het werken met het DSO. Er zijn onderdelen waarover interbestuurlijke afstemming nodig is. In deze versie van de Visie zijn de onderdelen waar nog nadere besluitvorming over plaats kan gaan vinden geel gearceerd. De Visie zal, wanneer nodig, door besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg worden gewijzigd. Bijvoorbeeld door genoemde ontwikkelingen die om aanpassingen vragen, door uitbreiding van de scope vanwege veranderde gebruikerswensen, of door maatschappelijke en technologische ontwikkelingen.

Leeswijzer

Na de inleiding volgt in hoofdstuk 2 de relatie tussen het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de Stelselherziening Omgevingsrecht. Hierin is de wettelijke verankering van het DSO beschreven. In hoofdstuk 3 worden de gebruikers van het DSO beschreven. De gebruiker staat centraal bij de ontwikkeling en uitvoering van het DSO. In hoofdstuk 4 zijn de hoofdlijnen van het DSO omschreven aan de hand van de doelstellingen, scope, omgeving en uitgangspunten. In hoofdstuk 5 staan de werking en onderdelen van het DSO centraal. In hoofdstuk 6 volgt standaardisatie. In hoofdstuk 7 staan de governance en het beheer rond het DSO beschreven.

STELSELHERZIENING OMGEVINGSRECHT EN HET DIGITAAL STELSEL

Digitalisering is een onlosmakelijk onderdeel van de (invoering van de) Omgevingswet en noodzakelijk voor het kunnen behalen van de verbeterdoelen van de wet. De maatschappelijke doelen zijn in de Omgevingswet als volgt beschreven:

"De maatschappelijke doelen van de Omgevingswet zijn, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, het in onderlinge samenhang: (a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

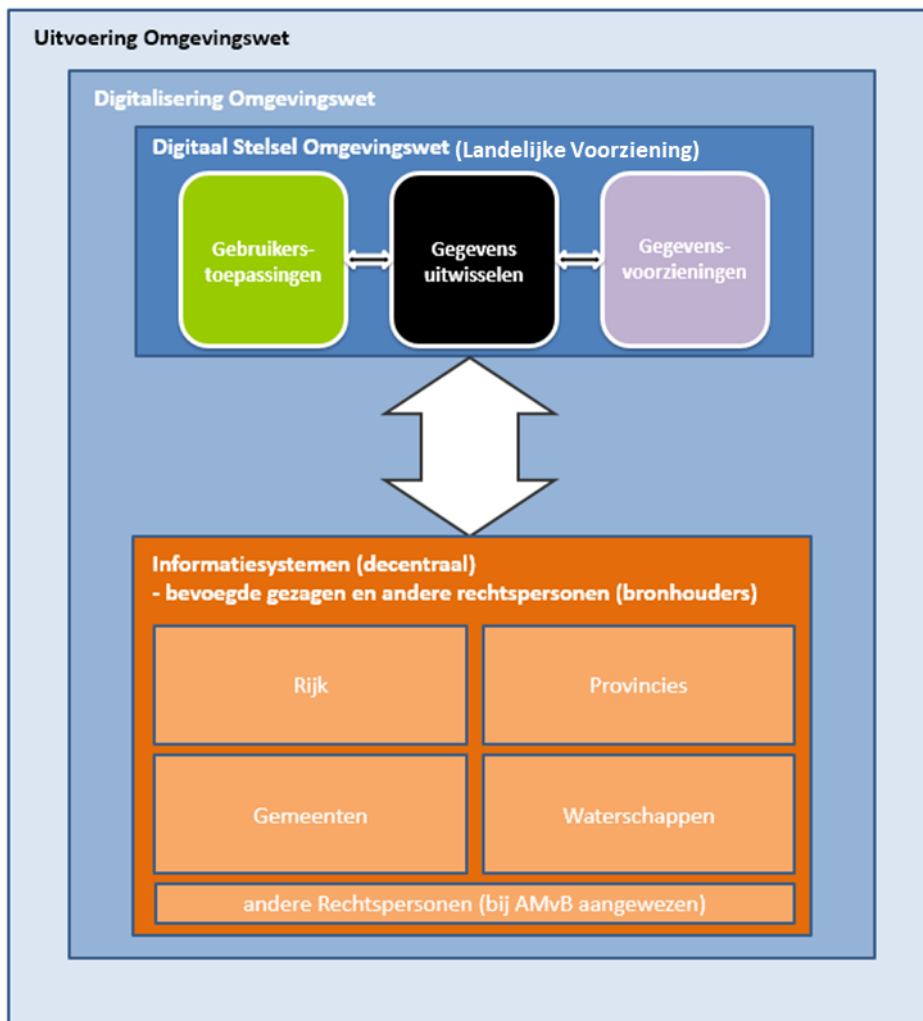
Het is bovendien een zo eenvoudig mogelijke wet, met zo min mogelijk administratieve en bestuurlijke lasten."

Met de Omgevingswet en bijbehorende uitvoeringsregelgeving streeft de regering vier verbeterdoelen na:

1. Vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht.
2. Bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.
3. Vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving.
4. Versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

De verbeterdoelen kunnen alleen worden behaald als ICT en informatievoorziening op orde zijn. Dit zorgt dat gebruikers doelgerichter en doelmatiger hun weg vinden in de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt voor activiteiten die gevolgen (kunnen) hebben voor de fysieke leefomgeving (zie paragraaf 3.2 voor een verdere uitwerking).

De digitalisering ondersteunt de uitvoering van de Omgevingswet en helpt de verbeterdoelen van deze wet te realiseren. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is daarbij een belangrijk onderdeel. Het is een basis voor alle bevoegd gezagen, die daarnaast ook de eigen informatiesystemen moeten hebben en aansluiten.

In de Omgevingswet wordt in artikel 20.20 de basis gelegd voor het digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving. Het artikel is bij amendement⁶ toegevoegd en daarna gewijzigd met de Invoeringswet Omgevingswet als onderdeel van de verdere vulling van afdeling 20.5. Afdeling 20.5 bepaalt de doelen en de scope van informatie die via het digitaal stelsel Omgevingswet beschikbaar wordt gesteld.

In artikel 20.21, eerste lid, onder a, is geregeld dat een landelijke voorziening voorziet in de ontsluiting van informatie. In artikel 20.26 is geregeld dat via het digitaal stelsel omgevingsdocumenten (in ieder geval) en nader aan te wijzen informatie over de fysieke leefomgeving beschikbaar worden gesteld. In artikel 20.27 is geregeld dat bij AMvB regels kunnen worden gesteld in het belang van de borging en kwaliteit van de informatie. In het Omgevingsbesluit is in afdeling 14.2 nader uitgewerkt welke informatie uit besluiten en andere rechtsfiguren⁷ voor ontsluiting via de landelijke voorziening door het Kadaster beschikbaar moet worden gesteld. Het betreft ook ontwerpen van de besluiten en informatie over de status en besluiten uit ruimtelijkeplannen.nl.

⁶ De volledige tekst is opgenomen in bijlage 1

⁷ Omgevingsvisies, (programma's), omgevingsplannen, waterverordeningen, omgevingsverordeningen, projectbesluiten en andere besluiten of andere rechtsfiguren (niet kerninstrumenten)

Ook is er in artikel 20.21, eerste lid, onder b, geregeld dat de landelijke voorziening voorziet in het elektronisch kunnen indienen van een aanvraag om een besluit (op grond van deze wet), het doen van een melding, het verstrekken van gegevens en bescheiden ter voldoening aan een andere informatieverplichting dan een melding of het verzenden van een ander bericht. De hoofdlijnen van het DSO en de taken en verantwoordelijkheden en andere noodzakelijke grondslagen zijn in de Omgevingswet en de verdere uitwerking is gedaan in hoofdstuk 14 van het Omgevingsbesluit en hoofdstuk 16 van de Omgevingsregeling. Standaarden voor publicatie van omgevingsdocumenten zijn opgenomen in een regeling onder de Wet Elektronische Publicaties. De algemene publicatieverplichtingen volgen uit de Algemene wet bestuursrecht en de Bekendmakingswet, Wet elektronische publicaties en bijbehorende besluiten en regelingen.

In de Omgevingswet staan ook andere informatieverplichtingen, in de artikelen 20.8 tot en met 20.11. Er zijn regels over het aan eenieder beschikbaar stellen van bepaalde gegevens (20.8 en 20.9), en er zijn regels over de mogelijkheid om bij AMvB nog andere registers in te stellen (20.10) waarin monitoringsresultaten of gegevens als bedoeld in artikel 20.6 worden opgenomen. Daarbij zijn drie (EU) registers aangewezen (20.11) die in ieder geval moeten worden ingesteld, te weten één met gegevens over de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen, een met externe veiligheidsrisico's en een met beschermde gebieden ten behoeve van de kaderrichtlijn water. Daarnaast worden in de artikelen 2.16 en 2.17 regels gesteld over het verbeelden van gegevens op kaarten en over het verplicht vaststellen door bestuursorganen van die kaarten.

1. GEBRUIKERS WERKEN SAMEN IN HET DSO

1.1 Gebruikers van het DSO

Het stelsel stelt de vraag van de gebruikers centraal: het gebruikersperspectief. In de praktijk zijn allerlei soorten gebruikers denkbaar.

Een ieder

Initiatiefnemers

Belanghebbenden

Bevoegd gezag

Allereerst zijn er de eindgebruikers. Zij opereren binnen de kaders en mogelijkheden van de Omgevingswet en daarop gebaseerde regelgeving. Ook een bevoegd gezag kan eindgebruiker zijn en in zo'n rol opereren. De volgende typen eindgebruikers worden onderscheiden:

- **Een ieder:** Iedereen die over een locatie wil weten welke beleidsdocumenten van toepassing zijn, regels gelden of informatie beschikbaar is. Iedereen die gebruik maakt van de fysieke leefomgeving en/of daar activiteiten uitvoert, kan de relevante informatie – als open data - vinden en gebruiken. Eenieder kan hiervoor gebruik maken van gebruikstoepassingen om te oriënteren.
- **Initiatiefnemers:** Een burger, bedrijf of overheid die iets wil in de fysieke leefomgeving. Ze willen aan de slag gaan met projecten of hebben plannen voor nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen. Bij initiatiefnemers staat centraal: het bereiken van het doel, zo snel mogelijk en met voldoende draagvlak.
- **Belanghebbenden:** Een burger, bedrijf of overheid die (nadelige) invloed ondervindt van het initiatief van een ander of een besluit van een overheid. Ook belangengroeperingen zijn gebruiker van het DSO. Allen proberen een project, plan, regels of beleid zodanig te beïnvloeden dat zij daar niet in negatieve zin door worden geraakt. **Belanghebbenden kunnen via het DSO een zienswijze of bezwaar indienen.**

Bevoegd gezagen hebben een bijzondere positie in het stelsel van de Omgevingswet. Via de Omgevingswet hebben zij 'publiekrechtelijke' taken en bevoegdheden gekregen. Daarmee kunnen zij kaders instellen en wijzigen. Het uitvoeren van deze taken en bevoegdheden gebeurt door bestuursorganen of daardoor gemandateerde organisaties zoals Omgevingsdiensten. Hierbij hebben volksvertegenwoordigers en bestuurders (al dan niet gedelegeerd) verschillende rollen. Zij worden hier ondersteund door ambtenaren (zowel managers als inhoudelijke deskundigen).

- **Bevoegd gezag:** Bij bevoegd gezagen onderscheiden we de volgende rollen (en hoofdprocessen), die al dan niet in mandaat (of in opdracht) door anderen, zoals omgevingsdiensten, uitgevoerd kunnen worden:
  - **Beleid- en regelopstellers en planbeoordelaars (planvormingsproces):** Zij ontwerpen de kaders (visies, regels) waarbinnen 'eindgebruikers' moeten werken. Deze kaders kunnen ook getrapt verticaal doorwerken naar andere bevoegde bezagen. Daarnaast maken zij gebruik van informatie voor monitoring en evaluatie van beleid onder de Omgevingswet via informatieproducten.
  - **Vergunningverleners, toezichthouders en handhavers (uitvoeringsproces):** Zij passen kaders toe waarbinnen 'eindgebruikers' moeten werken. Vergunningverleners beoordelen of een aanvraag binnen de geldende regels past. Toezichthouders en handhavers gaan na of het vergunde daadwerkelijk wordt gerealiseerd en of wat ze aantreffen 'in het veld' wel overeenkomt met wat is toegestaan.

Ook onderscheiden we nog een andere belangrijke gebruiker:

- **Rechterlijke macht:** De rechterlijke macht doet uitspraken in geschillen die gaan over besluiten die gebaseerd zijn op informatie in het digitaal stelsel. De uitspraken werken direct door op besluiten die via het digitaal stelsel worden ontsloten. Deze uitspraken worden door het bevoegd gezag dat verantwoordelijk is voor het besluit verwerkt. Daarnaast gebruikt de rechterlijke macht gegevens (omgevingsdocumenten en andere gegevens) die beschikbaar zijn in het DSO bij rechtszaken.

Al deze gebruikers en anderen kunnen, naast afnemer van gegevens en functionaliteiten, tevens 'bronhouder' zijn. In die rol leveren zij gegevens of besluiten en regelingen aan het digitaal stelsel.

Daarnaast dient er nog rekening gehouden te worden met 'derden'. Dit is een diverse groep, met als kenmerk dat deze niet alleen via de gebruikerstoepassingen van het DSO-gebruik maakt, maar dat ook doet via technische mogelijkheden van het DSO. Gegevens en functionaliteiten die voor eenieder open beschikbaar zijn, kunnen (onder voorwaarden) door partijen hergebruikt worden (bijvoorbeeld app bouwers). Daarnaast zijn er partijen (waaronder ook softwareleveranciers), die toepassingen maken waarmee ze geautoriseerde gebruikers (initiatiefnemer, belanghebbende of bevoegd gezag) ondersteunen. Deze partijen zijn bijvoorbeeld door de gebruiker gemachtigd om namens hen te werken en kunnen dus voor en namens die gebruiker aansluiten op het DSO om daarmee ook toegang te krijgen tot specifieke gegevens en functionaliteiten die voor die gebruiker beschikbaar zijn.

1.2 Samenwerking tussen gebruikers

Het DSO levert niet alleen informatie of functionaliteit om bijvoorbeeld een aanvraag in te dienen. Het speelt een belangrijke rol bij de samenwerking tussen de gebruikers. Allereerst bij het samenspel tussen bevoegd gezag en initiatiefnemers en belanghebbenden, maar ook faciliteert het de samenwerking tussen bevoegd gezagen.

1.2.1 Samenspel bevoegd gezag met initiatiefnemers en belanghebbenden

De Omgevingswet stimuleert de samenwerking aan een betere leefomgeving tussen bevoegd gezagen, burgers en bedrijven. De rol van de overheid verschuift daarbij: zij gaat hierbij meer faciliteren, terwijl de verantwoordelijkheid en de leidende rol wordt teruggegeven aan de initiatiefnemer. De nadruk wordt meer gelegd op draagvlakontwikkeling en maatwerk. Ook worden meer activiteiten vergunningvrij. Dit biedt kansen om de creativiteit van bewoners en ondernemers in te zetten voor het ontwikkelen van een prettige, veilige leefomgeving. De energie die nu vooral gericht is op reguleren, kan ingezet worden voor co-creatie en innovatie. Bevoegd gezagen zullen zich meer als partner en adviseur gaan opstellen.

Voor de dienstverlening is de gemeente normaal gesproken het eerste aanspreekpunt, al zullen ook andere bevoegd gezagen hiermee te maken hebben. Burgers en bedrijven zien één overheid en hebben geen hinder van de complexiteit van de noodzakelijke samenwerking tussen verschillende overheidsinstanties.

Initiatiefnemers (of hun adviseurs) en belanghebbenden kunnen zoveel mogelijk dienstverlening en informatievoorziening digitaal regelen. Voor burgers die geen gebruik kunnen of willen maken van digitale dienstverlening organiseren bevoegd gezagen een vangnet in de vorm van bijvoorbeeld specifieke fysieke dienstverlening zoals het mogelijk maken een vergunningaanvraag aan de balie of op papier te doen.

De volgende elementen zijn bij het inrichten van de dienstverlening van belang:

- *DSO is de basis voor digitale dienstverlening*
De landelijke voorziening van het digitaal stelsel ondersteunt een goede dienstverlening. Dienstverlening rondom de Omgevingswet is breder dan digitale dienstverlening. De informatie via het DSO is voor alle vormen van dienstverlening beschikbaar, waarbij een belangrijk uitgangspunt is dat alle gebruikers over dezelfde informatie kunnen beschikken. Het gaat hierbij ook om de afhandeling van de eerstelijnscontacten door een Klant Contact Centrum bij een bevoegd gezag, om persoonlijke, telefonische, online of schriftelijke contacten met ambtenaren, om handhaving, informatieavonden, co creatie en overleg met de bevoegd gezagen. Belangrijke aspecten zijn: snelheid, service, de manier van communiceren en samenwerken.
- *Uniforme centrale toegang en individuele websites per bevoegd gezag*
In het kader van uniformiteit en integraliteit van dienstverlening wordt een gebruiker op een zo eenduidig mogelijke manier geholpen. Door landelijke uniformering van diensten kunnen processen en systemen gestandaardiseerd worden. Het DSO biedt deze geüniformeerde diensten plus gestandaardiseerde gegevens en koppelvlakken. Kiest een bevoegd gezag voor het zelf inrichten van de dienstverlening, bijvoorbeeld via een eigen website, dan voldoet deze aan de afgesproken standaarden en worden hierbij de diensten, gegevens en koppelvlakken uit het DSO gebruikt.
- *Eenvoudige, automatisch af te wikkelen dienstverlening en ingewikkelde initiatieven*
Gebruikers kunnen ‘standaard’ dienstverlening (eenvoudige producten) gemakkelijk regelen en monitoren en hun eigen gegevens beheren. Voor eenvoudige vragen zal snel en bij voorkeur geautomatiseerd het antwoord worden gegeven. Bij grote projecten, of ingewikkelde initiatieven zal face-to-facecontact noodzakelijk blijven.
- *Informeel samenspel op basis van gelijkwaardigheid en formele contacten.*
Veel processen in het kader van de Omgevingswet zijn geformaliseerd, zoals het verlenen van vergunningen, het maken van bezwaar bij vergunningaanvragen of het indienen van zienswijzen bij nieuwe plannen. De communicatie tussen bevoegd gezagen, initiatiefnemers en belanghebbenden is daarmee ook formeel van aard. Andere processen zijn dat niet, zoals informatieavonden, co-creatie, participatieve planvorming en informeel overleg met de overheid. De informatie die via het DSO beschikbaar is, is ook voor deze vormen van samenspel beschikbaar.

1.2.2 Samenwerking tussen bevoegd gezagen

Burgers en bedrijven zien één overheid, daarom mogen zij geen hinder ondervinden van het feit dat verschillende bevoegd gezagen samenwerken op verschillende momenten in de beleidscyclus van de Omgevingswet. Ook moet het voor (professionele) gebruikers, die op verschillende locaties in Nederland actief zijn, niet uitmaken in welke gemeente zij vergunningen aanvragen of **bezwaar indienen**. De indienprocedure moet gelijk zijn.

Voor verschillende onderwerpen ontstaan informatieketens en is ondersteuning door het DSO vereist. De wijze waarop taken en verantwoordelijkheden binnen deze ketens zijn verdeeld, zal duidelijk moeten maken wie de regie heeft en wie een bijdrage moet leveren. Niet alleen bevoegd gezagen, maar ook andere partijen, zoals de omgevingsdiensten of veiligheidsregio's hebben hierbij een rol. Bevoegd gezagen maken hier afspraken over. Het samen, door ketenpartners, uitvoering geven aan de Omgevingswet, vergt niet alleen lokale voorzieningen en afspraken tussen ketenpartners. Ook verbindende voorzieningen zoals samenwerkingsruimten en knooppunten zijn nodig. Daarbij maakt uniformering van gegevens en koppelingen ketensamenwerking eenvoudiger.

1.2.3 Samenwerkingsruimte

De verschillende gebruikers ontmoeten elkaar in een samenwerkingsruimte. Samenwerking heeft echter veel verschillende karakters en veel verschillende uitingsvormen en moet met verschillende functionaliteiten ondersteund worden. Er is dus geen sprake van één samenwerkingsruimte, maar van verschillende faciliteiten die samenwerking mogelijk moeten maken. Onderscheid kan worden gemaakt in:

1. Samenwerking in de keten, de workflow ondersteunen (procesondersteuning);
2. Informatie delen die nodig is, zodat iedereen zijn aandeel in het proces kan leveren;
3. Mogelijkheden om te overleggen, ideeën uitwisselen enz. ('sparren').

Daarnaast is er onderscheid te maken in de partijen die samenwerken. Er is sprake van samenwerking tussen bevoegd gezag en initiatiefnemers en hun adviseurs, samenwerking van bevoegd gezag met belanghebbenden en samenwerking tussen overheden onderling.

2. DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET

2.1 De doelstellingen van het Digitaal Stelsel

De verbeterdoelen van de Omgevingswet zijn te vertalen naar de ondersteuning van de uitvoering van de wet met behulp van digitalisering. Voor het behalen van twee van de vier verbeterdoelen is een goed werkend DSO een randvoorwaarde:

- *Vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht* vergt het vanuit het eindgebruikersperspectief dat een digitale omgeving (één Loket) wordt aangeboden. Hierbinnen wordt vraaggestuurd informatie (indien gewenst op maat) van hoge kwaliteit aangeboden en zijn gebruikers in staat initiatieven in de leefomgeving te ontplooiën. Daarbij worden de gebruikers (zowel eenieder, initiatiefnemers, belanghebbenden als bevoegd gezagen) ondersteund in hun onderzoeken, beslissingen en procedures op basis van betrouwbare informatie.
- *Versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving* vergt digitale ondersteuning bij het maken van visies en plannen, het opstellen van regels en besluiten over initiatieven in de fysieke leefomgeving, zodat transparant en traceerbaar is hoe deze tot stand komen. Dit vergt een verregaande (digitale) samenwerking door digitale uitwisseling van gegevens tussen de bevoegd gezagen onderling en met de initiatiefnemers en belanghebbenden.

De belangrijkste opgave voor het DSO is het leveren van inzichtelijkheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht. Daarmee levert het mogelijkheden op voor het versnellen en verbeteren van de besluitvorming.

Een goed werkend DSO draagt bij aan een samenhangende benadering en een actieve en flexibele aanpak bij beleid, regelgeving en besluitvorming voor het bereiken van doelen in de fysieke leefomgeving en levert daarmee een bijdrage aan de resterende twee verbeterdoelen van de wet:

- *Het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.*
- *Het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving*

Het bereiken van deze doelen wordt mede mogelijk gemaakt door een goede digitale ondersteuning van de uitvoering van de Omgevingswet door de beschikbaarheid van kwalitatief hoogwaardige informatie.

2.2 Omgeving van het Stelsel

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt ontwikkeld in een snel veranderende omgeving. Het is niet te voorzien welke veranderingen er de komende jaren op de overheid en specifiek op het domein van de leefomgeving afkomen en wat het effect ervan zal zijn. Grote veranderingen zijn bijvoorbeeld te verwachten vanwege:

Maatschappelijke ontwikkelingen

- Een terugtrekkende en meer faciliterende overheid
- Toenemende individualisering
- Een mondiger burger

Technologische ontwikkelingen

- Toenemende digitalisering, dataficering en nieuwe technologische trends
- Verdere ontwikkeling van de Digitale Overheid en de wens om deze breed toe te passen. Hierbij is te denken aan MijnOverheid voor Burgers en Bedrijven, basisregistraties en authenticatievoorzieningen.

Beleid en Wetgeving

- Verdere decentralisatie van de Rijksoverheid naar lagere overheden.
- Verdere ontwikkeling van een open, transparante overheid die verantwoording aflegt over wat zij doet.
- Ontwikkeling en aanpassing van wetgeving, zoals de Algemene wet bestuursrecht (Awb), o.a. het recht op elektronisch zakendoen, de Wet Digitale Overheid, de Wet Open Overheid en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.
- Andere beleidsprogramma's van de Rijksoverheid.

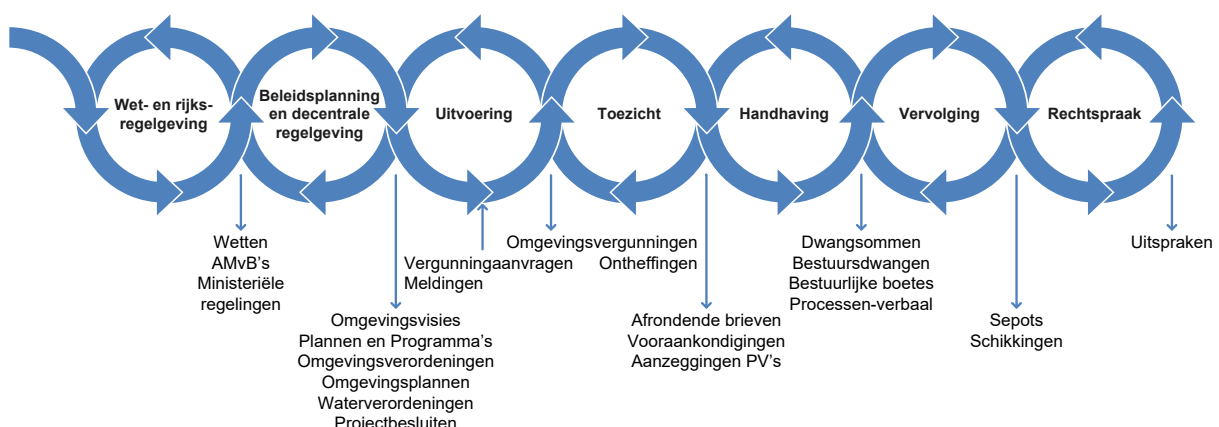
Gerelateerde ontwikkelingen bij bevoegd gezagen

Bevoegd gezagen voeren de Omgevingswet tegelijk in met andere grote ontwikkelingen in die zij zelf hebben geïnitieerd of die vanuit Europa of de Rijksoverheid op hen afkomen.

2.3 Scope Digitaal Stelsel Omgevingswet

De Omgevingswet is opgebouwd rond de beleids- en uitvoeringsketen voor de leefomgeving. De kwaliteit van de fysieke leefomgeving als geheel staat hierin centraal. Alle spelers in de fysieke leefomgeving, burgers, bedrijven en overheden dragen eraan bij. De kwaliteit van de fysieke leefomgeving wordt in toenemende mate bepaald door initiatieven vanuit de samenleving. Overheden houden bij de uitoefening van de taken en bevoegdheden rekening met de samenhang van de relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving. Hierdoor is de informatievoorziening door de gehele beleids- en uitvoeringsketen van belang.

In de beleids- en uitvoeringsketen worden voortdurend besluiten genomen over de fysieke leefomgeving die direct of indirect rechtsgevolgen hebben en dus van belang zijn voor andere betrokkenen in de keten. In de volgende afbeelding zijn per proces de bekendste besluiten weergegeven.

Ter ondersteuning van de beleidscyclus wordt de reikwijdte het DSO afgebakend op drie onderwerpen:

1. Het Informatiegebied: in welke gegevens en informatie voorziet het DSO?
2. De functies en toepassingen binnen het DSO: welke functionaliteit wordt aangeboden?

Stelselinfrastructuur: welke (centrale) voorzieningen ondersteunen de technische werking van het DSO? Informatiegebied

Het informatiegebied van het DSO is afgebakend. Het DSO voorziet in het ontsluiten van:

- De Omgevingsdocumenten zoals aangewezen in de Omgevingswetregelgeving en de ministeriele regeling op basis van de Bekendmakingswet.
- Informatie over (de kwaliteit) van de fysieke leefomgeving. Dit wordt afgebakend door bij AMvB of bij ministeriële regeling aangewezen informatie⁸ ten behoeve van de instrumenten op grond van de Omgevingswet⁹.
- Overige gegevens of informatie over (de kwaliteit van) de fysieke leefomgeving waarvoor specifieke afspraken zijn gemaakt.

Dit is nader uitgewerkt in het Globaal Content Raamwerk.

Functies en toepassingen

De functionele afbakening van het DSO wordt gevormd door gebruikerstoepassingen die nodig zijn voor het ondersteunen van eindgebruikers en bevoegd gezagen bij de processen van de beleids- en uitvoeringsketen van de fysieke leefomgeving. Dit is nader uitgewerkt in de kaders Globaal Programma van Eisen (ontwikkeling), het portfolio DSO-LV (uitbouw en grote doorontwikkeling) en het reguliere beheer en doorontwikkeling)

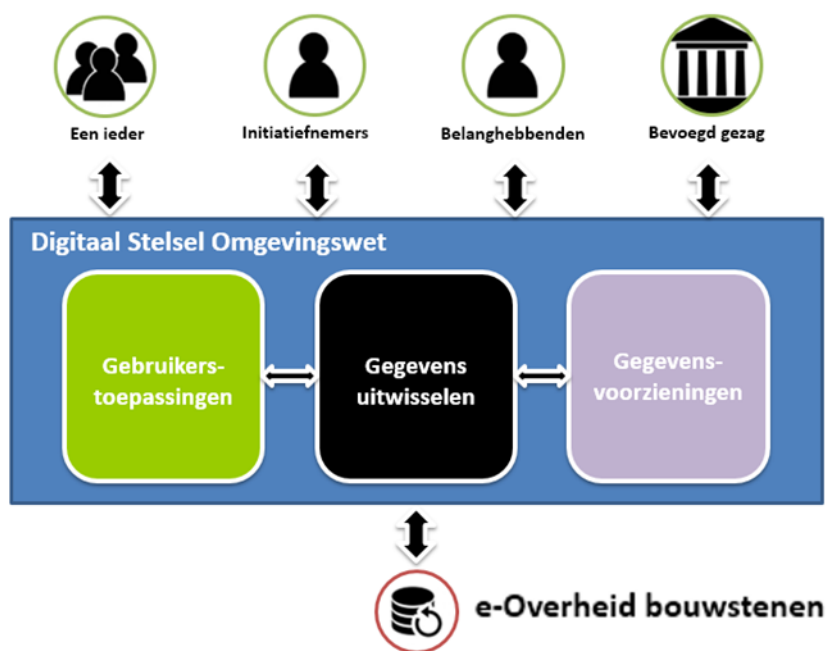
Stelselinfrastructuur

Om het DSO te laten werken is er een technische infrastructuur nodig voor gegevensuitwisseling, die gegevens uit het DSO-LV zelf, de LVBB, externe gegevensvoorzieningen, basisregistraties etc. ontsluit. De gebruikerstoepassingen maken hier ook gebruik van. Daarnaast omvat de technische infrastructuur een knooppunt met koppelvlakken om deze gegevens juist te kunnen routeren, gebruikers te authentifieren of te machtigen en de routing inzichtelijk te documenteren door het archiveren van berichten. Gegevens zijn 'open' en dus voor eenieder toegankelijk en te gebruiken, tenzij er zwaarwegende redenen zijn die dat niet toestaan. Dit alles is nader uitgewerkt in de Doel Architectuur.

---

⁸ Voor een definitie zie paragraaf 5.3.5: Leveranciers van informatie over de fysieke leefomgeving en de begrippenlijst in bijlage 1.

⁹ Het kan hier ook gaan over informatie over de fysieke leefomgeving die via het proces van vraagsturing worden opgenomen.

2.4 Kaders en uitgangspunten van het stelsel

Er zijn vier clusters van richtinggevende uitgangspunten gedefinieerd voor de ontwikkeling en het beheer van het digitaal stelsel. Deze uitgangspunten zijn aanvullend op het wettelijk kader, het bestuursakkoord en het financieel akkoord:

- A. Het DSO stelt de gebruiker centraal
- B. Het DSO wordt gecontroleerd en toekomstgericht ontwikkeld
- C. Het DSO is betrouwbaar en toegankelijk
- D. Het DSO wordt onder architectuur ontwikkeld

[CLUSTER A] HET DSO STELT DE GEBRUIKER CENTRAAL

[A1]

Uitgangspunt: Het DSO is een samenhangend geheel

Omschrijving: Het digitaal stelsel is niet één groot ICT systeem. Het is een geordend, verbonden en samenhangend geheel van wet- en regelgeving, afspraken, digitale voorzieningen, gegevens en bronnen, nodig om gebruikers de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor processen zoals planvorming en uitvoering (vergunningverlening, toezicht en handhaving). Het digitaal stelsel staat niet op zichzelf. Het maakt deel uit van het e-overheidslandschap en heeft relaties met andere componenten en voorzieningen, zoals de onderdelen van de Digitale Overheid en specifieke toepassingen en processen bij bevoegd gezagen. Het DSO ondersteunt vele informatieketens.

[A2]

Uitgangspunt: Vraagsturing staat centraal

Beschrijving: Het DSO wordt ontwikkeld vanuit de vraag van gebruikers (een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen). Het stelsel heeft alleen nut als de functionaliteit en ontsloten gegevens waarde toevoegen voor gebruikers. Hierop moet worden gemonitord en integraal gestuurd in het kader van het strategisch beheer. De strategische beheerorganisatie van het DSO-LV borgt dat de vragen, behoeften en belangen van de gebruikers centraal blijven staan in de doorontwikkeling, uitbouw en het beheer van het stelsel.

[A3]

Uitgangspunt: Dienstverlening aan eindgebruikers is leidend

Beschrijving: In essentie verandert en verbetert de Omgevingswet de dienstverlening voor eindgebruikers. Voor het slagen van de wet is het DSO een belangrijke succesfactor. Hierbij staat een aantal zaken centraal: het stelsel kenmerkt zich door gebruiksgemak. Informatie en functionaliteit zijn helder vormgegeven. Aan gebruikerstoepassingen worden hoge kwaliteitseisen gesteld, zodat ze geschikt zijn voor zowel incidentele als professionele gebruikers.

[A4]

Uitgangspunt: Er is een gelijke informatiepositie over de fysieke leefomgeving voor alle gebruikers

Beschrijving: De gegevens en informatie zijn voor alle gebruikers beschikbaar. Plannen, (aangevraagde en verleende) vergunningen, informatie over de fysieke leefomgeving, statusinformatie (van aanvragen) zijn voor eenieder te bevragen. Vanwege wettelijke bepalingen (bijvoorbeeld privacy en andere belangen) kunnen bepaalde gegevens echter wel worden afgeschermd, of zijn deze alleen voor geautoriseerde gebruikers te benaderen. Het is voor de gebruiker inzichtelijk wat de waarde (betekenis, kwaliteit, herkomst) is van de gegevens die worden geraadpleegd.

[CLUSTER B] HET DSO WORDT GECONTROLEERD EN TOEKOMSTGERICHT ONTWIKKELD

[B1]

Uitgangspunt: Het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt interbestuurlijk en stapsgewijs ontwikkeld.

Omschrijving: Conform de aanbevelingen van de Commissie Elias en het Bureau ICT Toetsing zal het digitaal stelsel stapsgewijs worden ontwikkeld. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de eerste onderdelen (het Basisniveau) van de digitale ondersteuning voor de Omgevingswet beschikbaar. De ontwikkeling naar het eindbeeld loopt de jaren daarna door. De ontwikkeling van het DSO blijft beheersbaar doordat na inwerkingtreding van de wet componenten van het stelsel stapsgewijs zullen worden toegevoegd en hier steeds aparte besluitvorming over plaatsvindt die uiteindelijk in de regelgeving wordt vastgelegd.

[B2]

Uitgangspunt: Investerings vinden plaats waar deze het meest renderen.

Beschrijving: Om de doorlooptijd en kosten beheersbaar te houden zijn keuzes nodig op basis van prioriteiten. Deze benadering heeft als uitgangspunt dat een groot deel van de doelstellingen van het digitaal stelsel te realiseren is met een relatief klein deel van de beschikbare middelen (de 80/20 regel). Er wordt gestart met het ondersteunen van activiteiten, gegevens en processen die de grootste impact en frequentie hebben. Bij te ontwikkelen functionaliteit of te ontsluiten gegevensvoorzieningen wordt steeds afgewogen of de inspanning die het kost om deze te ontwikkelen functioneel nodig is en voldoende bijdraagt aan de doelstellingen van de Omgevingswet. Standaardisatie is hiervoor een randvoorwaarde. Via de SaFe / Agile methodiek wordt bepaald op welke plaats investeringen het meest renderen.

[B3]

Uitgangspunt: Batenrealisatie

Beschrijving: Tijdens de ontwikkeling van het DSO worden door de bevoegd gezagen al baten gerealiseerd en bij iedere fase moet duidelijk zijn welke voordelen (tijd, geld, kwaliteit) er zijn te behalen op korte en lange termijn. Sturing door de bevoegd gezagen hierop is nodig om te borgen dat de geraamde baten ook daadwerkelijk ontstaan en dat geraamde kosten niet worden overschreden. De reikwijdte van het DSO wordt strikt bewaakt en grote wijzigingen worden altijd voorgelegd aan het bestuurlijk overleg. Bij aanpassing van de scope moeten de effecten op de business case duidelijk zijn.

[B4]

Uitgangspunt: Minimaliseren beheerlast bronhouders en bevoegd gezagen

Beschrijving: De structurele kosten van het beheer worden door de bevoegd gezagen gedragen. Om de kosten beperkt te houden wordt het DSO zodanig ontwikkeld dat een 'sober' beheer mogelijk is. Eisen aan functionaliteit en duidelijke verantwoordelijkheden voor gegevens moeten uitgebreide beheerprocessen voorkomen. Ook de aansluitkosten worden door het beschikbaar komen van effectieve koppelvlakken geminimaliseerd.

[B5]

Uitgangspunt: Er is ruimte voor innovatie en flexibiliteit

Beschrijving: Tijdens de lange ontwikkelperiode van het DSO moet er ruimte blijven voor aanpassingen aan nieuwe maatschappelijke, wettelijke en technologische ontwikkelingen. Deze zijn nu nog niet allemaal te overzien, maar zullen veelal een disruptief karakter hebben. Flexibiliteit en ruimte voor het meenemen en aanpassen aan veranderingen is noodzakelijk. Het is ook hierom van belang om andere partijen (bedrijfsleven, onderwijs en wetenschap en maatschappelijke organisaties) te betrekken bij de ontwikkeling van het DSO en ruimte te bieden om hen mee te laten werken aan oplossingen voor gebruiksfuncties en het inwinnen, combineren en verstrekken van gegevens.

[B6]

Uitgangspunt: Locatiegerichte, dynamische en 3D informatie

Beschrijving: De uitvoering van de Omgevingswet wordt optimaal ondersteund met locatiegerichte (fysieke of virtuele ruimtelijke objecten), dynamische en driedimensionale (3D) informatie. Bij de uitwerking van voorzieningen worden voorbereidingen getroffen om met dynamische en driedimensionale gegevens om te gaan.

[CLUSTER C] HET DSO IS BETROUWBAAR EN TOEGANKELIJK

[C1]

Uitgangspunt: Aangewezen gegevens(verzamelingen) in het stelsel voldoen aan de afspraken en standaarden die bij aansluiting worden vastgesteld.

Beschrijving: Een goed functionerend digitaal stelsel met kwalitatief deugdelijke informatie en praktische gebruiksmogelijkheden nodigt vanzelf uit tot breed gebruik. Hiervoor is het van belang om de kwaliteit van de gegevens en informatieproducten te borgen. Die kwaliteitseisen worden vastgelegd in de aansluitvoorwaarden. Het gaat om uitwerking van kwaliteitseisen, zodat de informatie in het stelsel voldoet aan de kwaliteitseisen: Beschikbaar, Bruikbaar en Bestendig. Een uitputtend gebruik van informatie uit het digitaal stelsel bij het vaststellen van omgevingsdocumenten wordt niet wettelijk verplicht gesteld.

Aan de kwaliteitseisen wordt invulling gegeven door deze per aangesloten gegevensset en informatieproduct nader af te spreken Beschikbaarheid: Openheid, Duidelijkheid, Bereikbaarheid en Vindbaarheid.

- Bruikbaar: Actualiteit, Consistentie, Juistheid, Nauwkeurigheid, Volledigheid, Ondubbelzinnigheid, geo-gerefereerd.
- Bestendig: Deze eis heeft vooral betrekking op de verstrekkers van de informatie. Hiervoor geldt dat ondubbelzinnig moet zijn bepaald: het werkterrein, de verantwoordelijke organisatie, welke processen zijn ingericht, een helder producten- en Dienstenaanbod. Ook kwaliteitsborging, financiering, aansprakelijkheid en herleidbaarheid moeten op orde zijn. Uiteindelijk bepaalt de rechter of de gegevens ook echt bestendig zijn.

[C2]

Uitgangspunt: Het gebruik van het DSO is voor alle overheden gelijk.

Beschrijving: Het DSO is interbestuurlijk in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet. De functionaliteit en gegevens van het DSO zijn toepasbaar voor alle overheden. Voor alle processen die de Omgevingswet raken kan uniform gebruik worden gemaakt van de functionaliteit van het DSO. Dit draagt bij aan rechtsgelijkheid en transparantie.

[C3]

Uitgangspunt: Open stelsel

Beschrijving: Het DSO is een open stelsel: Dit houdt in dat functionaliteit en gegevens (in het kader van het open Data beleid) en koppelvlakken van het DSO-LV beschikbaar zijn voor een ieder, tenzij wettelijk anders is bepaald. Verder houdt dit in dat een ieder functionaliteit en gegevens in aanvulling op het DSO-LV mag (door)ontwikkelen.

Niet alle gegevens zullen door bevoegd gezagen worden verzameld. Ook burgers en bedrijven hebben veel kennis van hun leefomgeving. Het DSO maakt het mogelijk dat ook deze gegevens gedeeld kunnen worden. Deze zijn niet wettelijk geborgd, maar via overeenkomsten met de beheerorganisatie van het DSO-LV en moeten voldoen aan de aansluitvoorwaarden.

[C4]

Uitgangspunt: Toegankelijk in de tijd

Beschrijving: De gegevens via het DSO zijn toegankelijk voor later gebruik en controle. Verstrekte informatie ten behoeve van de uitvoeringsprocessen, zijn te allen tijde weer te achterhalen. Op basis van audittrails is te zien door wie, met welke bedoeling gegevens zijn gewijzigd voor zover deze centraal via het DSO-LV zijn gerouteerd. In het kader van archivering (zie C5) zorgt iedere aangesloten partij daarnaast voor een eigen duurzame toegankelijkheid van eigen gegevens zodat het gehele DSO uiteindelijk toegankelijk in de tijd wordt.

[C5]

Uitgangspunt: Archivering

Bij de gegevensvoorzieningen binnen het DSO-LV, bij bevoegd gezagen en bij andere gegevensverstrekkers moet informatie duurzaam toegankelijk zijn. Elk overheidsorgaan is op grond van de Archiefwet 1995¹⁰ verplicht te zorgen voor de duurzame toegankelijkheid (incl. vernietiging) van de informatie die vanuit haar taken zijn ontvangen en gemaakt. Op basis van zogenaamde Duurzaam Toegankelijkheidsscans is bepaald voor welke (categorieën van) gegevens maatregelen moeten worden genomen. Deze maatregelen worden waar van toepassing in het DSO-LV geïmplementeerd. Daarnaast dienen de aangesloten partijen zelf zorg te dragen voor hun deel van de archivering door het nemen van eigen maatregelen.

[CLUSTER D] HET DSO WORDT ONDER ARCHITECTUUR ONTWIKKELD

[D1]

Uitgangspunt: Gebruik van referentiearchitecturen

Beschrijving: De Nederlandse referentiearchitectuur van de overheid NORA biedt het kader voor de architectuur van het DSO. Bij de uitwerking van de aansluiting van bevoegd gezagen zijn de daarvan afgeleide referentiearchitecturen EAR, GEMMA¹¹, WILMA en PETRA van toepassing.

[D2]

Uitgangspunt: Hergebruik van functies

Beschrijving: Het DSO maakt gebruik van reeds bestaande e-overheidsbouwstenen. Pas als deze niet (tijdig) aanwezig zijn of onvoldoende functionaliteit of kwaliteit leveren en ook niet aan te passen

---

¹⁰ Deze wet wordt op dit moment aangepast en waarschijnlijk als Archiefwet 2021 vastgesteld.

¹¹ Inclusief Common Ground principe

zijn, worden zelf functionaliteiten ontwikkeld. Deze worden binnen het DSO zoveel mogelijk hergebruikt en zijn beschikbaar voor een ieder.

[D3]

Uitgangspunt: Standaardisatie

Beschrijving: Standaardisatie is randvoorwaardelijk voor de werking van het DSO, zodat informatie in samenhang en op uniforme wijze kan worden uitgewisseld en getoond. Het gaat om standaardisatie op het gebied van informatiemodellering, semantiek en uitwisselingstechniek. Dit is cruciaal om de door het DSO ondersteunde informatieketens in de fysieke leefomgeving optimaal te laten functioneren. Gebruiksvriendelijkheid en de inhoudelijke beleidsvrijheid zijn in balans door een juist niveau van standaardisatie.

[D4]

Uitgangspunt: Informatieveiligheid en privacybescherming zijn noodzakelijk.

Beschrijving: Bij de architectuur van het DSO is informatieveiligheid en privacybescherming een leidend ontwerpprincipe. Veiligheidseisen, ten aanzien van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatiesystemen worden tijdig vastgesteld. De Baseline Informatieveiligheid is ook op het DSO van toepassing. Voor wat betreft toegang wordt aangesloten bij de generieke e-overheidsbouwstenen.

Privacy Impact Assessments (PIA) en beveiligingsrisicoanalyses geven richting aan specifieke privacy en securitymaatregelen. De verantwoordelijkheden voor strategische, tactische en operationele beveiligings- en privacyaspecten zijn te allen tijde eenduidig belegd. Er wordt een integraal controle raamwerk voor het DSO-LV opgesteld waarin alle relevante beveiligings- en privacyaspecten worden opgenomen, zodat helder is waar de DSO-LV aan moet voldoen en hoe dit wordt geborgd. Aangesloten partijen zullen dit zelf voor hun deel van de keten ook moeten doen.

2.5 Baten/effecten van het stelsel

Met het Digitaal Stelsel Omgevingswet zullen baten worden gerealiseerd door burgers en bedrijven en door bevoegd gezagen. Digitale ondersteuning zal ervoor zorgen dat processen beter, efficiënter en effectiever worden, waardoor administratieve en onderzoekslasten zullen dalen. Dit gebeurt door het beschikbaar stellen van kwalitatief hoogwaardige informatie, het realiseren van gebruiksvriendelijke gebruikstoepassingen, het standaardiseren van gegevens, maar ook door de mogelijkheid dat er - via het digitaal stelsel - eenvoudig kan worden samengewerkt tussen alle betrokken partijen.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet draagt bij aan:

- Een verbetering voor de dienstverlening aan een ieder, initiatiefnemers en belanghebbenden.
- Ontzorgen van bevoegd gezagen bij de uitvoering van de Omgevingswet.

Het DSO draagt bij aan de doelen van de wet. Specifiek zijn de volgende baten voor het DSO gedefinieerd. Hierbij wordt een driedeling gehanteerd:

1. De algemene maatschappelijke baten van het DSO (sneller, beter, goedkoper, integraler).
2. De baten voor initiatiefnemers en belanghebbenden (burgers en bedrijven).
3. De baten bij bevoegd gezagen (inclusief beheerbatens).

De algemene baten van het DSO

- Snellere procedures.
- Meer transparantie voor en over besluiten van de betrokken overheden.
- Gemakkelijker en sneller toegang tot gegevens via een centraal toegangspunt.
- Regels worden zodanig gepresenteerd dat deze makkelijk toepasbaar zijn.

- Via een gecontroleerd proces van vraagsturing sluit de informatie die het DSO levert aan op de vraag van de gebruiker.
- Besluitvorming is beter voorspelbaar. Daarmee wordt de rechtsgelijkheid en rechtszekerheid bevorderd.
- De informatie uit het DSO houdt stand bij de Raad van State.

Baten voor initiatiefnemers en belanghebbenden

- Eindgebruikers kunnen voor alle Omgevingswet gerelateerde activiteiten terecht bij één loket. Het loket biedt functionaliteiten voor oriënteren en indienen.
- Belanghebbenden kunnen vroegtijdig geïnformeerd worden over voor hen relevante ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving en bij die ontwikkelingen desgewenst betrokken worden.
- Initiatiefnemers en belanghebbenden communiceren met bevoegd gezag via bekende kanalen, zoals DigiD, E-erkenning en Berichtenbox. Hiermee wordt synergie bereikt en is het efficiënter.
- Minder administratieve lasten voor initiatiefnemers
  - Initiatiefnemers krijgen bij de meest voorkomende aanvragen inzicht in de aanvraagvereisten.
  - Communicatie met bevoegd gezagen kan door een initiatiefnemer of belanghebbende volledig digitaal worden afgehandeld. Het gaat hier om aanvragen, meldingen en andere informatieverplichtingen, **maar ook zienswijzen en bezwaar.**
- Sneller helderheid over de haalbaarheid van een initiatief (grotere voorspelbaarheid)
- **Onderzoeksinformatie** over de fysieke leefomgeving wordt, indien mogelijk en rekening houdend met intellectuele eigendomsrechten, voor iedereen toegankelijk gemaakt. Dit voorkomt het onnodig doen van onderzoek.

Baten voor bevoegd gezagen

- Baten doordat het mogelijk wordt beter beleid te maken en processen t.a.v. de fysieke leefomgeving beter in te richten.
- Baten door het realiseren van een betere dienstverlening aan initiatiefnemers en belanghebbenden.
- Snellere doorlooptijden en betere afstemming tussen bevoegd gezagen onderling en met initiatiefnemers via digitale voorzieningen, waardoor de kwaliteit van de besluitvorming verbetert.
- Baten door een efficiëntere bedrijfsvoering:
  - Minder digitale koppelingen betekent lagere beheerlasten.
  - Meer keuzevrijheid en lagere ICT-kosten als gegevensuitwisseling op gangbare open standaarden gebaseerd worden.
  - Collectief realiseren van functionaliteit betekent lagere ontwikkel- en beheerkosten.

Een slim, vraaggericht en efficiënt opgezet Digitaal Stelsel Omgevingswet zal op termijn en per saldo meer voordelen en baten opleveren dan kosten. De belangrijkste baten gelden voor initiatiefnemers en belanghebbenden (burgers en bedrijven). Dit vraagt van de betrokken overheidsorganisaties een aanzienlijke investering voorafgaand aan de operationele beschikbaarheid van het volledig ontwikkelde DSO vanaf 2024, zowel in ontwikkeling van het Stelsel, het begeleiden en ondersteunen van de invoering alsook in de uiteindelijke exploitatie van het stelsel.

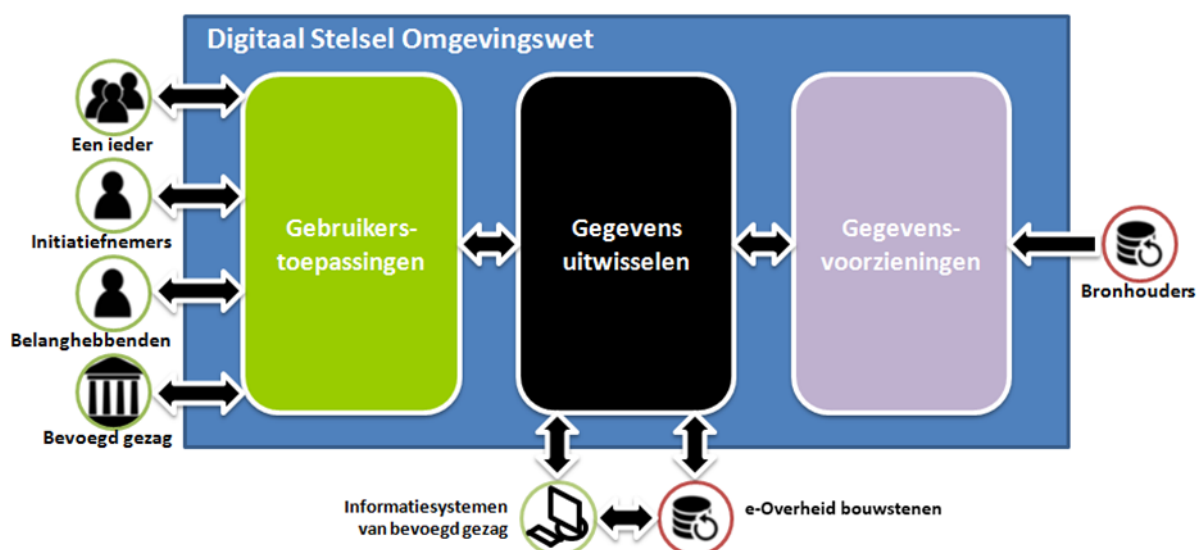
3. HET DSO IN BEELD

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ondersteunt de beleids- en uitvoeringsketen. In deze keten werken de verschillende gebruikers samen: initiatiefnemers en de bevoegd gezagen (gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk), belanghebbenden en anderen (een ieder) worden goed geïnformeerd en kunnen relevante informatie en gegevens vinden. De keten verbindt processen en informatie uit het DSO met de werkprocessen van de bevoegd gezagen en voorziet in het elektronisch berichtenverkeer met initiatiefnemers/belanghebbenden.

Het DSO is een samenhangend stelsel van digitale voorzieningen. Het stelsel is gericht op het leveren van gebruikerstoepassingen en kwalitatief hoogwaardige gegevens en informatie die de processen van de Omgevingswet ondersteunen. Het staat in verbinding met haar omgeving; via gebruikerstoepassingen met eindgebruikers, met bronhouders (vaak bevoegd gezagen), met de generieke e-Overheidsvoorzieningen en met andere afnemers (open koppelvlakken). Het stelsel is robuust wat betreft veilig en permanent gebruik. Het is open in het kunnen benutten van gegevens (open data) en koppelvlakken (webservices en API's) door een ieder.

Het elektronisch berichtenverkeer tussen initiatiefnemers/belanghebbenden en bevoegd gezagen en tussen bevoegd gezagen onderling loopt deels via bestaande voorzieningen (o.a. Berichtenbox). Doelstelling is dat de koppelvlakken van het DSO met de generieke e-overheidsvoorzieningen en bevoegd gezagen snel en efficiënt werken.

In de onderstaande afbeelding is de samenhang geschetst. De onderdelen worden in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

Bij het bepalen van de werking van het digitaal stelsel is onderscheid gemaakt tussen:

- Het digitaal beschikbaar maken van gegevens uit de beleids- en uitvoeringsketen (zie ook het informatiegebied in paragraaf 2.3) Deze gegevensuitwisseling gaat van en naar gegevensvoorzieningen.
- Het digitaal ondersteunen van de uitvoering van de (wettelijke) processen in de beleids- en uitvoeringsketen. (Zie ook de functies en toepassingen in paragraaf 2.3). Dit gebeurt door gebruikerstoepassingen.

Digitaal beschikbaar maken van gegevens

Het DSO gaat het digitaal beschikbaar maken van omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) uit de beleids- en uitvoeringsketen ondersteunen. Met het digitaal beschikbaar maken zijn alle gebruikers, processen en proces ondersteunende systemen geholpen. Allen krijgen dan toegang tot dezelfde gegevens. Het biedt bovendien kansen voor een betere belangenafweging en snellere besluitvorming. Dit wordt mogelijk doordat er per leverancier van informatie over de fysieke leefomgeving afspraken worden gemaakt in de aansluitvoorwaarden welke informatie in het digitaal stelsel beschikbaar worden gesteld. Door de specifieke kwaliteitsafspraken in de aansluitvoorwaarden voldoen deze aan het gebruik waarvoor ze bedoeld zijn in het kader van het Digitaal Stelsel: ze zijn eenvoudig beschikbaar, bruikbaar en bestendig.

Uitzonderingen daarop:

- Omgevingsdocumenten: De inhoud hiervan wordt door het bevoegd gezag vastgesteld en komen zo beschikbaar voor de eindgebruiker. Aan de besluiten worden geen inhoudelijke kwaliteitseisen gesteld vanuit het DSO.
- Gerechtelijke uitspraken: Gegevens hierover worden door het betreffende bevoegd gezag aangeleverd aan het DSO en komen zo beschikbaar voor de eindgebruiker. Aan deze informatie kunnen geen inhoudelijke kwaliteitseisen worden gesteld.
- Gegevens uit basisregistraties en andere (kern)registraties die reeds bestaan. Deze worden (her)gebruikt met de kwaliteit voor het oorspronkelijke doel waarvoor deze zijn verzameld.

Digitaal ondersteunen van processen

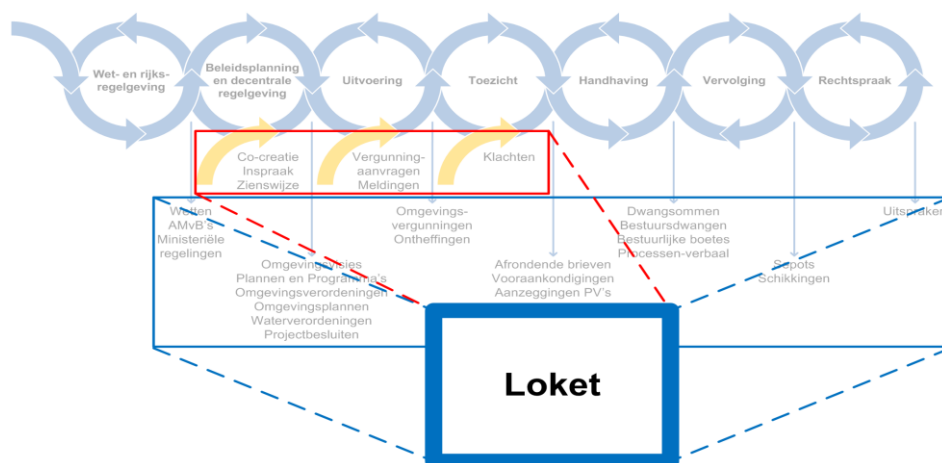
Het DSO gaat ook (beperkt) processen centraal digitaal ondersteunen (zoals het doen van een vergunningaanvraag) in gebruikerstoepassingen. De bestuursorganen zijn en blijven ieder verantwoordelijk voor het digitaal ondersteunen van de werkprocessen in de eigen organisatie. Als er hiervoor toch behoefte blijkt te zijn aan het centrale digitale ondersteuning, dan zal daar per geval bestuurlijk over besloten worden. Dit is mogelijk het geval wanneer partners in een keten moeten samenwerken om een proces uit te voeren. Decentrale processen worden in ieder geval ondersteund met de gegevens die via het DSO-LV beschikbaar zijn.

3.1 Eén toegangspunt voor eindgebruikers

Voor eindgebruikers is er in ieder geval één punt (loket) dat toegang geeft tot alle digitaal beschikbaar gemaakte omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) en tot de digitaal ondersteunde processen. Dit om te voorkomen dat eindgebruikers hiervoor nog steeds van loket naar loket moeten gaan.

Gebruikers kunnen via één loket straks een vergunningsaanvraag of melding indienen of aan een andere informatieplicht voldoen en inzicht krijgen in de regels die op een locatie gelden of beleid dat is vastgelegd in bijvoorbeeld een omgevingsvisie. Het uitgangspunt van één loket wordt verbreed voor alle onder de Omgevingswet vallende domeinen.

In de volgende afbeelding is weergegeven hoe één loket toegang geeft tot alle digitaal beschikbare gegevens (blauwe kader) en tot de digitaal ondersteunde processen (rode kader).

De digitale ondersteuning is in eerste instantie beperkt, zowel qua gegevens als qua processen. Het loket is echter zo opgezet dat het eenvoudig uitbreidbaar is.

Tussen gebruikerstoepassingen zijn 'slimme' koppelingen nodig. Dat maakt één centraal toegangspunt mogelijk dat voor een gebruiker toegang geeft tot de verschillende functies. Bijvoorbeeld een functie voor een overzicht van de regels (in omgevingsdocumenten), een functie met informatie over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op één locatie en een indienfunctie voor de aanvraag van vergunningen.

Het blijft andere partijen vrij staan om eigen gebruikerstoepassingen en loketten te bouwen die aansluiten op de (open) koppelvlakken van het stelsel. Een voorbeeld is een gebruiker die via een gemeenteloket een vergunning aanvraagt. De gebruiker merkt niet dat dat loket componenten van het DSO aanroept. Hij of zij wordt op dezelfde wijze door vragenbomen geleid als in het centrale toegangspunt en de vergunningaanvraag wordt via het stelsel verzonden naar het bevoegd gezag. De Minister van BZK heeft de wettelijke taak om het toegangspunt in stand te houden. Het eenduidig belegde eigenaarschap voor de landelijke voorziening waarborgt dat er een minister politiek en juridisch verantwoordelijk is voor en aanspreekbaar is op de beschikbaarheid en het functioneren van een landelijke voorziening (als uitvoeringsorganisatie) die het interbestuurlijk afgesproken niveau van informatievoorziening in het belang van alle gebruikers waarborgt.

De landelijke voorziening ontsluit de (hierna omschreven) functies die de gebruiker ondersteunen bij de processen *Oriënteren, Indienen van aanvragen, meldingen en informatieplichten* en het **Vorbereiden van besluiten**.

3.2 Gebruikerstoepassingen

In de gebruikerstoepassingen staat het gebruikersperspectief centraal. De wensen en behoeften van de gebruikers zijn uitgangspunt voor de inrichting van een gebruikerstoepassing. Hierbij is van belang dat:

- De gebruikers in iedere toepassing toegang heeft tot alle relevante informatie.
- Bij de informatie helderheid bestaat over de status (kwaliteit, herkomst, betekenis) van de informatie.
- De informatie via verschillende wegen benaderbaar en doorzoekbaar is (via bijvoorbeeld adres, kaart, gebied, tekst, thema, activiteit en het werken met synoniemen), met goede koppelingen tussen kaarten en bijbehorende teksten en toelichtingen.

3.2.1 Oriënteren, doen van aanvragen om een omgevingsvergunning, doen van meldingen, het voldoen aan informatieplichten en **het voorbereiden van besluiten**

In iedere stap van de beleids- en uitvoeringsketen worden verschillende fasen doorlopen. Afhankelijk van de behoefte van de gebruikers wordt deze ondersteund met gebruikerstoepassingen.

We onderscheiden drie fasen:

Oriënteren

Een ieder kan zich oriënteren op omgevingsdocumenten en informatie over de kwaliteit van de leefomgeving die aanwezig is voor een bepaalde locatie. Gebruikers zijn hier vaak nog anoniem (het bevoegd gezag weet niet wie zich oriënteert) want de informatie is openbaar beschikbaar, maar het kan voorkomen dat een gebruiker de gegevens wil opslaan om later verder te gaan. Worden de gegevens vastgelegd in de gebruikerstoepassing dan zal de gebruiker zich moeten identificeren om later weer hergebruik te kunnen maken van de opgeslagen informatie.

Indienen

In de fase indienen wordt de gebruiker, in de rol van initiatiefnemer of belanghebbende, bij het indienen van vergunningaanvragen, meldingen of andere informatieverplichtingen ondersteund bij de verstrekking en bundeling van de informatie voor het bevoegd gezag. **Initiatiefnemers en belanghebbenden hebben de mogelijkheid hierover met het bevoegd gezag te communiceren of samen te werken.**

Het indienen moet eenvoudig kunnen met hergebruik van binnen de overheid beschikbare informatie en functionaliteit. Bestuursorganen die aan een burger of bedrijf een elektronisch bericht verzenden, moeten dat in ieder geval doen via beschikbare functionaliteit van de generieke e-overheidsbouwstenen (zoals de Berichtenbox). Daarnaast krijgen burgers en bedrijven de mogelijkheid om op geüniformeerde wijze elektronisch berichten aan de overheid te sturen. In het kader van de Omgevingswet kan een aanvraag of melding elektronisch worden ingediend. Artikel 16.1, derde lid regelt dat in sommige gevallen elektronisch indienen verplicht wordt (voor bedrijven).

Het kunnen indienen van een **zienswijze en bezwaar** vraagt nog om een nader besluit bij de doorontwikkeling van het DSO. Digitaal procederen (beroep instellen) behoort (vooralsnog) niet tot de scope van het DSO aangezien deze communicatie niet gericht is aan een bevoegd gezag, maar aan de rechterlijke macht.

Het voorbereiden van besluiten

Bevoegd gezagen bereiden besluiten (veelal omgevingsdocumenten) voor. Zowel in de planvorming als uitvoering communiceren zij hierover met een ieder, een initiatiefnemer of belanghebbenden of werken zij onderling samen. Via de gebruikerstoepassing wordt het samenwerken bij de voorbereiding van besluiten ondersteund.

3.2.2 Gebruikersfunctionaliteit

In gebruikerstoepassingen is veel functionaliteit te vinden die geboden wordt door het DSO-LV. Voor deze visie gaat het te ver om al deze basale functionaliteiten van gebruikerstoepassingen te beschrijven. Hieronder worden enkele essentiële en speciale functionaliteiten beschreven, omdat ze belangrijk zijn voor het behalen van de verbeterdoelen van de Omgevingswet middels het DSO. De functionaliteiten zijn samen met de basale functies beschikbaar in alle fasen van de beleidscyclus. Voor meer details wordt verwezen naar het Globaal Programma van Eisen en/of het beheer portfolio (inclusief uitbouw en doorontwikkeling).

3.2.2.1 Informatie op maat

'Informatie op maat' levert informatie uit omgevingsdocumenten (individuele besluiten en in geconsolideerde vorm) en over de kwaliteit van de leefomgeving. De functie biedt inzicht in de mogelijkheden en de staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving op een locatie: "Wat mag hier?".

De informatie wordt zo overzichtelijk en begrijpelijk mogelijk aan de diverse doelgroepen gepresenteerd. Dat kan algemene informatie of 'ruwe' data zijn, maar ook informatie op maat. 'Informatie op maat' wordt zo genoemd als een doelgroep op een gebruiksvriendelijke en efficiënte manier precies die informatie krijgt die nodig is, op het juiste moment en in de juiste vorm.

Informatie kan op verschillende niveaus van gebruiksvriendelijkheid worden ontsloten. Naast het überhaupt beschikbaar hebben van alle informatie in één geconsolideerde regeling (omgevingsdocument per bevoegd gezag) met een enkele, eenduidige, set juridische regels, is een belangrijk niveau het ontsluiten van regels voor burgers en bedrijven op basis van locatie en activiteit. Hieraan gerelateerd is het ontsluiten via vragenbomen. Daarnaast zijn in de toekomst nog meer gebruiksvriendelijke 'op maat' ontsluitingen van regels denkbaar.

De gebruikerstoepassing wordt eenvoudig vormgegeven en richt zich op het tonen van de beschikbare informatie. Geavanceerde functionaliteit, bijvoorbeeld voor ruimtelijke analyses, kan door een ieder (bijv. marktpartijen) worden ontwikkeld. Zij kunnen hierbij gebruik maken van de gegevens die via het digitaal stelsel (open) beschikbaar zijn.

3.2.2.2 Regelhulp

Voor eindgebruikers van de fysieke leefomgeving zijn regels over activiteiten opgenomen in de juridische regels (omgevingsdocumenten) van alle bevoegd gezagen. In die regels kan een vergunningsplicht of meldingsplicht zijn ingesteld voor een activiteit of maatregelen bij het uitvoeren daarvan. Doel van de regelhulp is de gebruiker in zo min mogelijk vragen leiden tot een conclusie of er een vergunning- of meldingsplicht geldt. Indien een vergunning- of meldingsplicht geldt, dan helpt de Regelhulp tevens bij het bepalen van de indieningvereisten.

Voor een eindgebruiker is het van belang om snel te kunnen achterhalen of dit het geval is of en hoe hij zijn activiteiten mag uitvoeren. Er zijn mogelijkheden om complexe juridische regels te vertalen naar (bijvoorbeeld via vragenbomen) begrijpelijke vragen, zodat informatie intelligent (op maat) wordt ontsloten voor gebruikers. De regels voor activiteiten kunnen daarmee makkelijker worden toegepast. Niet voor alle regels is het altijd mogelijk om deze op een eenvoudige manier te vertalen voor eindgebruikers. Soms zitten er in regels voorwaarden waarvoor interpretatie noodzakelijk is of laten regels afwegingsruimte. Regelhulp is een dienst en levert geen rechtszekere conclusie op, om deze reden is zijn toepasbare regels voorzien van een disclaimer.

In paragraaf 3.6 is apart beschreven hoe bevoegd gezagen het benodigde regelbeheer proces voor toepasbare regels kunnen inrichten en hoe het DSO dit ondersteunt.

3.2.2.3 Onderzoekshulp

Het doel van de onderzoekshulp is om de gebruiker aan het begin van het proces zo snel en goed mogelijk, zonder uitgebreide onderzoekslasten, te informeren of een initiatief kansrijk is of niet. Om dit te bewerkstelligen biedt de onderzoekshulp vuistregels en tools. Dit zijn gebruiksvriendelijke instrumenten die snel aan kunnen geven of een plan of initiatief ergens wel of niet mogelijk is. Ook geeft de onderzoekshulp aan of voor het indienen van een aanvraag of melding nader onderzoek nodig is. Daarnaast helpt de onderzoekshulp bevoegd gezagen in het planvormingsproces. De onderzoekshulp kan daarbij doorverwijzen en gekoppeld worden aan toetsingsinstrumenten die beschikbaar zijn via de informatiehuizen. Wanneer er geen standaard toetsingsinstrumenten beschikbaar zijn, worden waar mogelijk herbruikbare onderzoeksrapporten aangeboden.

De onderzoekshulp is de verbindende functie tussen:

1. Wat de regels verplichten en mogelijk maken (informatie op maat en regelhulp);
2. Wat de initiatiefnemer of andere gebruiker wil toetsen of aanvragen (locatie en activiteit);
3. Wat de informatie over de fysieke leefomgeving aan antwoorden kan geven (toetsingsinstrumenten, rekenmodellen, gegevensverzamelingen).

Beoogd wordt het voorkomen van:

- Onnodige vergunningaanvragen of meldingen;
- Onnodig uitgebreid onderzoek voor een aanvraag of een melding;
- Onnodig onderzoek voor het maken van een plan of het opstellen van een verordening.

Eenieder kan de onderzoekshulp gebruiken. De onderzoekshulp kan worden benaderd via de gebruikerstoepassingen, maar ook afzonderlijk.

Onderzoeksrapporten

Niet altijd zijn er via de onderzoekshulp eenvoudige en gebruikersvriendelijke instrumenten beschikbaar. In dat geval moet teruggevallen kunnen worden op eerder uitgevoerde onderzoeken. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld onderzoeken, die door een andere initiatiefnemer zijn bijgevoegd bij een aanvraag of melding, hergebruikt worden in de onderzoekshulp. Daarvoor moet relevante metadata worden vastgelegd in een centrale index, zodat deze onderzoeken beschikbaar komen. Indien de rapporten niet open toegankelijk zijn doordat er bijv. rechten op rusten, wordt de gebruiker geïnformeerd dat een onderzoek is uitgevoerd en waar en hoe het rapport eventueel te verkrijgen is.

3.2.2.4 Samenwerkingsfunctionaliteit

De Omgevingswet stelt hoge(re) eisen aan de processen bij bevoegd gezagen. De samenwerkingsfunctionaliteit voor bevoegd gezagen onderling en voor bevoegd gezagen met initiatiefnemers en hun adviseurs en belanghebbenden is belangrijk om snellere doorlooptijden en een grotere acceptatie van besluiten te bereiken. Goede samenwerking in de keten is dan noodzakelijk waarbij alle partijen weten aan welke zaak zij werken en welke gewenste wijzigingen van omgevingsdocumenten en nieuwe gegevens over de fysieke leefomgeving er beschikbaar zijn.

Voor de afhandeling van vergunningaanvragen werken organisaties samen aan het betreffende werkdossier (bijvoorbeeld bij advies- of instemmingsrecht van een ander bevoegd gezag). Overheden kunnen 'achter de schermen' samenwerken via een specifieke 'overheids' gebruikerstoepassing (indien centraal aanwezig) of via eigen applicaties die via het centrale stelselknooppunt gekoppeld zijn met de centrale gegevensverzamelingen (in dit geval de gegevensvoorziening ingediende omgevingsvergunningaanvragen en meldingen dat de gegevens en bescheiden bij een aanvraag bevat).

Samenwerking is nodig bij alle processen in de keten. Zowel voor planvorming, vergunningverlening als **toezicht en handhaving** wordt door gebruikers samengewerkt. Het aanbieden van ketenbrede samenwerkingsfunctionaliteit zorgt ervoor dat de betrokken partijen met een minimum aan administratieve lasten hun rol kunnen pakken en dat de keten efficiënter en als één als geheel functioneert. Hiervoor zijn goede en breed geaccepteerde gegevensstandaarden nodig.

3.3 Gegevensvoorzieningen

Binnen het DSO-LV worden bepaalde gegevens van het informatiegebied van de Omgevingswet opgeslagen. Dit is noodzakelijk omdat de gegevens in de landelijke voorziening gecreëerd, verwerkt, gecombineerd en/of verrijkt worden. Anderzijds kan het noodzakelijk zijn om gegevens centraal

beschikbaar te hebben vanwege performance redenen om aan de verwachtingen en eisen van de gebruikers te voldoen. Hiervoor zijn er binnen het DSO-LV gegevensvoorzieningen. We kennen onder deze noemer Ozon, het de Registratie Toepasbare Regels, de Overbruggingsfunctie (Informatiehuis Ruimte) en de Stelselcatalogus.

Tot slot zijn er buiten het stelsel ook gegevensverzamelingen (o.a. basisregistraties) die relevant zijn voor het domein van de fysieke leefomgeving.

Voor gegevens binnen de gegevensvoorzieningen van het DSO-LV maar in feite ook voor de aanleverende voorzieningen, is een aantal algemene uitgangspunten van belang.

Het gaat om het beschikbaar hebben van duurzaam toegankelijke data (van gegevens die alleen of primair in gegevensvoorzieningen binnen het DSO-LV zijn opgeslagen) en de mogelijkheid om in de toekomst met **dynamische en driedimensionale omgevingsinformatie** om te gaan (aangezien de werkelijkheid van de fysieke leefomgeving ook dynamisch is en meerdere dimensies heeft).

De belangrijkste gegevensvoorzieningen die het DSO gebruikt (1) en die binnen het DSO beheer vallen (2 t/m 7) zijn:

1. Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen
2. Ozon (O3, Objectgeoriënteerde Ontsluiting Omgevingsdocumenten)
3. Overbruggingsfunctie van het Informatiehuis Ruimte
4. De registratie toepasbare regels (RTR)
5. De gegevensvoorziening aanvragen, meldingen, en informatieplichten
6. Berichtenarchief en auditlog
7. Informatie over de fysieke leefomgeving uit verschillende gegevensverzamelingen bij bronhouders.

3.3.1 Algemene uitgangspunten gegevensvoorzieningen

3.3.1.1 De archiefplicht: duurzame toegankelijkheid van gegevens en informatie

De gegevensvoorzieningen zullen ervoor moeten zorgen dat gegevens die via het stelsel ontsloten zijn (geweest) beschikbaar blijven voor later gebruik. Gegevens hebben een bepaalde juridische status en/of spelen een rol in procedures en afwegingen om tot besluiten te komen. Het is wenselijk om te allen tijde te garanderen dat dit soort gegevens op een later moment op dezelfde manier beschikbaar zijn.

Overall bij de gegevensvoorzieningen binnen het DSO-LV en bij bevoegd gezagen zal op basis van de Archiefwet 1995 informatie duurzaam toegankelijk gemaakt moeten worden. Alle overheidsorganen hebben deze zorgplicht voor het archief. Dit geldt dus ook voor gegevens die gerelateerd zijn aan de uitvoering van de Omgevingswet. Het gaat hierbij niet alleen om de Omgevingsdocumenten en aanvragen, meldingen en informatieplichten zelf, maar ook om de wijze waarop deze bij de bevoegd gezagen tot stand komen of behandeld worden (al dan niet in overleg met initiatiefnemers, belanghebbenden en andere bevoegd gezagen).

Archivering in deze steeds complexer wordende ketens vraagt bijzondere aandacht. Samen met het Nationaal Archief is gekeken naar welke gegevens in het DSO vallen onder de zorgplicht voor het archief. Vervolgens zijn er (en waar nodig gebeurt dat opnieuw) in samenwerking met het Nationaal Archief en de verschillende overheidslagen zogenaamde DUTO-scans uitgevoerd. DUTO is een lijst met kwaliteitseisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. In een DUTO-scan wordt op basis van kwaliteitseisen bepaald welke informatie, op welke manier en hoelang toegankelijk moet blijven. De uitkomsten van een DUTO-scan zijn, voor zover relevant, basis voor het DSO in het algemeen en voor de landelijke voorziening in het bijzonder. De uitkomsten zijn

opgenomen in het Globaal Content Raamwerk en verwerkt in het DSO-LV. Iedere overheid dient daarnaast zijn eigen maatregelen in de eigen organisatie te implementeren.

Specifieke aandachtspunten bij het duurzaam toegankelijk maken van digitale informatie zijn:

1. Het bepalen van de verantwoordelijkheid voor de duurzame toegankelijkheid van informatie in de samenwerkingsruimtes, en gegevensvoorzieningen in het DSO;
2. Het juridisch kader voor de archiefplicht bij mandateringen en overdracht van taken;
3. Het bepalen van risico's die ontstaan als informatie niet of beperkt toegankelijk is;
4. Het behoud van authenticiteit bij versiebeheer, vooral wanneer meer versies van één informatieobject in verschillende omgevingen worden bewaard, bijvoorbeeld het origineel bij een zorgdrager en een afschrift in een register of gegevensvoorziening.
5. Het voorkomen dat hetzelfde object op meerdere plaatsen of nergens wordt gearchiveerd. Indien er afspraken gemaakt worden in de keten, kan in sommige gevallen een verwijzing naar een authentieke versie volstaan.

3.3.1.2 Locatiegerichte en dynamische en 3D omgevingsinformatie

De uitvoering van de Omgevingswet dient optimaal te worden ondersteund met locatiegerichte (virtuele en fysieke ruimtelijke objecten), dynamische en driedimensionale informatie. Hiermee wordt de werkelijkheid beter benaderd en gepresenteerd, wat de betrouwbaarheid ten goede komt.

3D informatie en daarop aansluitende rekenmodellen dragen op verschillende manieren bij aan de dienstverlening. Het leidt tot lagere onderzoekskosten en ook de monitoring van reeds gerealiseerde ambities wordt met locatiegerichte, dynamische en 3D omgevingsinformatie efficiënter. Er ontstaat direct inzicht in de gebruikruimte. Besluiten worden beter onderbouwd en de presentatie van plannen is veel inzichtelijker en herkenbaarder.

Alle gegevens in gegevensvoorzieningen moeten objectgericht zijn en indien mogelijk gerelateerd zijn aan objecten uit de basisregistraties. Met 3D omgevingsinformatie moet rekening worden gehouden bij de uitwerking van de gegevensvoorzieningen zodat op termijn de mogelijkheden hiervoor benut kunnen worden.

Bij verdere ontwikkeling van het DSO moet rekening gehouden worden met dynamische ruimtelijke modellen. De volgende punten zijn van belang:

1. Het vaststellen van standaarden voor de gegevensvoorzieningen, die daarmee de dynamisch en 3D ruimtelijke modellen kunnen voeden;
2. Het rekening houden met 3D bij reken- en meetvoorschriften;
3. Uniformering van dynamische ruimtelijke modellen die dienen voor het uitvoerbaar maken van een eerste toets aan aspecten uit het omgevingsplan.

3.3.2 Landelijke voorziening Bekendmaken en Beschikbaar Stellen en geconsolideerde besluiten

Binnen het DSO als stelsel wordt gebruik gemaakt van de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (LVBB). De LVBB ontsluit (wijzigings)besluiten en regelingen met een grondslag in de Omgevingswet in tekstvorm en via de kaart. Deze besluiten en regelingen worden vervolgens ook in een geconsolideerde vorm beschikbaar gesteld via het DSO-LV. Deze worden objectgericht ontsloten door Ozon en getoond in de Viewer Regel en Kaart. De eindgebruiker kan zo zien welk beleid en welke regels op een locatie gelden en welk besluit hieraan ten grondslag heeft gelegen.

In de DSO-LV worden alle omgevingsdocumenten opgenomen. In de Omgevingswet zijn de belangrijkste instrumenten aangemerkt als omgevingsdocument. Bij ministeriele regeling onder de Wet Elektronische Publicaties zijn de standaarden voor de omgevingsdocumenten waaronder de ontwerpbesluiten geborgd. Aanvullende instrumenten, die duidelijk meerwaarde hebben voor de

gebruiker en waarbij ontsluiting technisch haalbaar wordt geacht, kunnen in de toekomst worden aangemerkt (zie de lijst in het Globaal Programma van Eisen en de bestuurlijke agenda uitbouw).

Bij inwerkingtreding van de wet kennen we de AMVB/MR, Omgevingsverordening, Omgevingsplan, Waterschapsverordening, Programma, Projectbesluit, Voorbereidingsbesluit, Instructie, Reactieve Interventie, Natura 2000 en de Kennisgeving van de Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit (beter bekend als de Afwijkvergunning) en waar aan de orde de ontwerpvarianten¹² hiervan.

Wettelijke eisen aan omgevingsdocumenten

Om breed en specifiek (her)gebruik van de omgevingsdocumenten mogelijk te maken, moeten er standaarden voor omgevingsdocumenten beschikbaar komen. Dit zijn zowel technische als inhoudelijke standaarden. Deze standaarden moeten eenvoudig uitgebreid kunnen worden om ook nieuw aan te wijzen omgevingswetbesluiten (voor bijv. de omgevingsvergunning) op te nemen. De verplichte toepassing van bijv. de standaard voor Overheidspublicaties (STOP) met de daarbij behorende Toepassingsprofielen (TPOD) is vastgelegd in de regeling onder de Wet Elektronische publicaties.

Het verwerken van wijzigingsbesluiten in de landelijke voorziening

Een bevoegd gezag heeft één omgevingsvisie en één omgevingsverordening, één waterschapsverordening of één omgevingsplan voor haar hele grondgebied. Dit betekent in de praktijk dat er veelvuldig wijzigingsbesluiten zullen worden genomen (op dat ene kerninstrument, de eerder ingestelde regeling).

Wijzigingen kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld het type regels dat wordt gesteld, werkingsgebieden en waarden. Ook wijzigingsbesluiten worden gestandaardiseerd en elektronisch aangeleverd aan een centraal aanleverpunt. Dit centrale aanleverpunt zorgt voor validatie, bekendmaking, publicatie, consolidatie en beschikbaarstelling via tekst en kaart aan de eindgebruiker en het DSO-LV. De geconsolideerde versie wordt daarnaast beschikbaar gesteld zodat de eindgebruiker alle regels in samenhang kan bekijken.

De centrale verwerking heeft als voordeel dat de wijzigingen zeer snel zichtbaar zullen zijn voor de eindgebruiker. Formeel kunnen er geen rechten worden ontleend aan de centrale (geconsolideerde) versie in het DSO-LV. Dat kan alleen aan de conform Awb vastgestelde en bekendgemaakte wijzigingsbesluiten. De LVBB borgt echter een gestandaardiseerde en zo veel mogelijk automatische verwerking, zodat er in de praktijk geen verschil bestaat tussen de vastgestelde versies van de wijzigingsbesluiten en de geconsolideerde versie daarvan, die via het DSO-LV getoond wordt.

Voor bevoegd gezagen en belanghebbenden is het van belang om ook al inzicht te hebben in **concept**, ontwerp en vastgestelde (maar nog niet in werking getreden) besluiten om hiermee een goede inschatting te kunnen maken van de effecten van de (potentiële) wijziging). De LVBB zal naast vastgestelde besluiten ook besluiten met de status ontwerp verwerken.

Samenwerking in de voorbereidingsfase (conceptfase) van besluiten moet gefaciliteerd worden door middel van een centrale samenwerkingsomgeving waarin bevoegd gezagen hun wijzigingsbesluiten kunnen testen, valideren en in samenhang met andere besluiten kunnen beschouwen.

Meervoudig bronhouderschap van een omgevingsplan

Voor het Omgevingsplan geldt een bijzondere situatie. De gemeente is niet het enige bevoegd gezag dat wijzigingsbesluiten voor het Omgevingsplan kan nemen. Dit wordt meervoudig bronhouderschap

---

¹² Als in Ontwerpbesluit. NB: een ontwerp is een formeel besluit, het gaat hier niet over concepten.

genoemd. Projectbesluiten van Rijk, provincies en waterschappen en gerechtelijke uitspraken kunnen het omgevingsplan direct wijzigen. Ook kan de provincie besluiten om een onderdeel van een omgevingsplan te wijzigen door middel van een Reactieve Interventie.

De wet maakt het mogelijk dat wijzigingsbesluiten van andere bevoegd gezagen bij inwerkingtreding direct en automatisch geconsolideerd (verwerkt) worden in het centrale omgevingsplan. Indien een beroepsperiode geldt wordt dit vermeld en moet uiterlijk na afloop van de beroepsperiode (weer) direct en automatisch geconsolideerd worden.

Regelgeving, techniek, proces en organisatie in de voorbereidingsfase moeten zo zijn afgestemd en ingericht dat integraliteit en integriteit van het omgevingsplan gewaarborgd is¹³.

Volledig beeld van omgevingsdocumenten in de overgangsfase

Vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen alle bestemmingsplannen bij wet onderdeel uitmaken van het tijdelijke deel van het omgevingsplan per gemeente. In de huidige landelijke voorziening Ruimtelijkeplannen.nl worden de Wro-instrumenten van Rijk, provincies en gemeenten (o.a. AMvB's, provinciale verordeningen en de bestemmingsplannen) op grond van de Wro opgeslagen, ontsloten en toegankelijk gemaakt voor een ieder. Ook zijn er ruimtelijke plannen beschikbaar die in voorbereiding zijn. Andere landelijke en lokale regels worden ontsloten via resp. Wetten.nl en de CVDR.

Voor het in werking treden van de Omgevingswet zijn bestemmingsplannen (en structuurvisies, provinciale verordeningen enz) digitaal vastgesteld onder de Wro met RO-standaarden (IMRO). Bestemmingsplannen die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet geldig zijn maken vanaf dat moment onderdeel uit van het tijdelijk deel van het Omgevingsplan. Het overgangsrecht (onderdeel van de Invoeringswet) bepaalt onder welke voorwaarden de oude bestemmingsplannen nog gewijzigd kunnen worden. Daarnaast wordt de centrale regelgeving die overgaat naar de decentrale bevoegde gezagen via de 'Bruidsschat' omgezet in een nieuw omgevingsplan en waterschapsverordening. Wijzigingen na inwerkingtreding zullen plaatsvinden op basis van 'nieuwe' standaarden. Zolang niet het geheel van bestemmingsplannen is vervangen door een 'niet-tijdelijk' omgevingsplan zal het noodzakelijk blijven om de registratie achter de landelijke voorziening ruimtelijkeplannen.nl van de Wro beschikbaar te houden. Deze wordt om die reden ontsloten binnen het DSO als 'Overbruggingsfunctie Informatiehuis Ruimte'. Deze situatie zal vermoedelijk nog tot 2029 van toepassing zijn. De DSO-LV gebruikerstoepassing voor het oriënteren zal tijdens deze langdurige periode de 'oude' en nieuwe regels zo eenvoudig en inzichtelijk mogelijk gezamenlijk tonen aan de eindgebruiker zodat deze het totaalbeeld houdt van de geldende regels. Een beperking is dat plannen in de Overbruggingsfunctie niet geannoteerd kunnen worden en daarom bijvoorbeeld niet aan vragenbomen gekoppeld kunnen worden. De mate waarin informatie uit oude plannen 'slim' ontsloten kan worden (thema's aan en uitzetten e.d.) hangt af van onder meer de gebruikte IMRO-versie.

3.3.3 Gegevensvoorziening toepasbare regels

Om de juridisch geldende regels inzichtelijk aan te bieden in een gebruikstoepassing van het DSO is het noodzakelijk dat deze vertaald worden naar toepasbare regels. De toepasbare regels worden daartoe centraal ontsloten in een gegevensvoorziening. Toepasbare regels hoeven geen 1-op-1 vertaling te zijn van de juridische regels. Uit deze gegevensvoorziening kunnen de vragenbomen

---

¹³ Hiertoe zullen werkafspraken tussen bevoegd gezagen worden gemaakt

getoond worden in de gebruikerstoepassingen checken en aanvragen / melden of op andere manier via de stelselinfrastructuur worden ontsloten.

Het is belangrijk om de toepasbare regels centraal beschikbaar te hebben. Net als de regels kunnen de toepasbare regels van diverse bevoegd gezagen afkomstig zijn en gezamenlijk bepalen welke indieningsvereisten er zijn voor een vergunning of melding. Voor het achterhalen van de vergunning- of meldingsplicht maakt dit voor een gebruiker niet uit. Onderliggende decentrale regelgeving kan aanvullend zijn, of in de plaats treden of afwijkend zijn ten opzichte van bovenliggende regelgeving. Centrale opslag in een gegevensvoorziening is daarmee noodzakelijk om de vragenbomen van verschillende bevoegd gezagen te kunnen integreren.

3.3.4 Gegevensvoorziening ingediende omgevingsvergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten

De via het loket ingediende omgevingsvergunningaanvragen, informatieplichten en meldingen worden binnen het DSO tijdelijk (overeenkomstig de in de Algemene wet bestuursrecht gestelde termijnen) opgeslagen in de gegevensvoorziening omgevingsvergunningaanvragen en meldingen en beschikbaar gesteld aan het bevoegd gezag en andere organen die betrokken zijn bij de behandeling van de aanvraag of bij de melding of bij het adviseren over een aanvraag. Het bevoegd gezag draagt zorg voor het verwijderen van de in de voorziening opgenomen gegevens en bescheiden zodra dit mogelijk is.

3.3.5 Berichtenarchief en auditlog

Bij geschillen is het noodzakelijk om aan te tonen. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn tijdens een rechtszaak. Om deze reden wordt er in het DSO-LV een auditlog en berichtenarchief bijgehouden waarin deze gegevens worden bijgehouden. Deze gegevens zijn potentieel privacygevoelig en om die reden zullen alleen specifieke personen toegang krijgen tot dit auditlog waarbij feitelijke toegang tot de niet geanonimiseerde of geaggregeerde informatie alleen plaatsheeft na uitdrukkelijke opdracht. Dit dient apart geregeld en van toezicht voorzien te worden.

3.3.6 Informatie over de fysieke leefomgeving

Juridische borging

Informatie over de fysieke leefomgeving wordt gebruikt om de kwaliteit van de leefomgeving inzichtelijk te maken en daarbij de gebruiker te ondersteunen. De informatie over de fysieke leefomgeving kan onder andere bestaan uit toetsinstrumenten, gegevensverzamelingen of uit gestandaardiseerde rekenmodellen en kunnen in de gebruikerstoepassingen worden aangeroepen.

Bij AMvB kunnen specifieke informatieproducten aangewezen worden inclusief de organisatie die verantwoordelijk is voor de verstrekking van deze informatie.

Daarnaast is het mogelijk om door vraagsturing en onder voorwaarden overige informatie via het DSO-LV beschikbaar te stellen aan de gebruiker. Er wordt geborgd dat informatie goed aansluit op de vraag. Een voorbeeld hiervan zijn gegevens die in het kader van een andere wettelijke taak worden verzameld waarvan wordt aangegeven dat deze een waardevolle bijdrage leveren aan de Omgevingswetprocessen. Ook hier is expliciete, gefaseerde besluitvorming noodzakelijk (zie ook paragraaf 2.3).

Voorwaarde voor het aansluiten op het DSO-LV is dat afspraken over levering en kwaliteitseisen¹⁴ worden overeengekomen en gedocumenteerd. De leverancier van dergelijke informatie organiseert het proces van aanleveren en kwaliteitsborging (conform de aansluitvoorwaarden) door de bronhouders van de verstrekte informatie. Alle informatie moet voldoen aan de stelselstandaarden en komen beschikbaar als open data of bieden open koppelvlakken.

Informatie wordt gefaseerd aangesloten op het DSO-LV. Daarbij wordt steeds een business case gedaan om te bepalen welke informatie op welk moment beschikbaar moet komen. Hierbij kan gedacht worden aan bv Natuur en Externe veiligheid.

Leveranciers van informatie

De informatie zoals hierboven bedoeld wordt door een palet aan organisaties verstrekt. Deze leveranciers van informatie zullen binnen het geschetste kader zelf invulling geven aan de interne governance van hun werkprocessen en samenwerking met ketenpartners. In de aansluitvoorwaarden tussen de stelselverantwoordelijke en de verstrekker van de informatie kunnen specifieke zaken worden geregeld, maar ook generieke principes zoals voor het beschrijven en beschikbaar stellen van de informatie.

De leverancier heeft kwaliteitsmanagementprocessen ingericht die leiden tot een continue verbetering van de kwaliteit van de geleverde informatie en de daaraan ten grondslag liggende brongegevens en toetsingsinstrumenten.

3.3.7 Generieke gegevensverzamelingen

Naast de basisregistraties zijn er mogelijk binnen het stelsel generieke gegevensverzamelingen. Dat zijn gegevensverzamelingen die ten grondslag liggen aan meerdere informatieproducten maar geen basisregistratie gegevens zijn en waar het generiek beschikbaar stellen van deze gegevens leidt tot efficiëntie. Doordat bronhouders maar eenmalig hoeven aan te leveren kunnen ook de verwerkingsslagen eenmalig plaats vinden. Door gebruik te maken van generieke registraties zal de kwaliteit van de informatie door eenduidigheid in definities verbeteren.

Bij AMvB wordt voor elke te bouwen generieke gegevensverzameling een bestuursorgaan of rechtspersoon aangewezen die als taak krijgt het beheer van een specifieke gegevensverzameling. De minister kan nadere regels stellen, zoals over de termijn gedurende welke de verzamelingen beschikbaar moeten zijn. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de beheerder worden geregeld in de regelgeving

3.4 Stelselinfrastructuur voor gegevensuitwisseling

De stelselinfrastructuur is de infrastructuur die de gegevens en informatie uit bronnen, de LVBB en andere gegevensvoorzieningen, basisregistraties etc. ontsluit voor de gebruikerstoepassingen en via machine-machine koppelvlakken voor alle gebruikers.

3.4.1 De Stelselcatalogus

De Stelselcatalogus van het DSO is een infrastructurele gegevensvoorziening. Dankzij een stelselcatalogus kan een gebruiker relevante begrippen en informatie vinden, ook zonder de exacte termen te kennen. Zowel een (geo-)specialist als een leek (burger, bedrijf en overheid) moeten via

---

¹⁴ Uitzondering hierop zijn gerechtelijke uitspraken en gegevens uit basisregistraties en andere kernregistraties

zoekfunctionaliteit in staat zijn om snel relevante functionaliteiten en gegevens en bijbehorende metadata te achterhalen.

De stelselcatalogus moet zoveel mogelijk aansluiten op bestaande catalogi. Zo zijn er metadatacatalogi voor datasets (waaronder basisregistraties) en services, zoals het nationaal georegister; open data registers, zoals het open data portaal op overheid.nl; registers op websites van individuele organisaties, zoals het KNMI en Rijkswaterstaat; services registers, zoals het Digikoppeling service register; registers voor semantische standaarden, zoals codelijsten, vocabulaires en ontologieën. Het gebruik van catalogi beperkt de beheerlast bij bronhouders. Het uitgangspunt is dat zij één keer hun informatie vastleggen in een catalogus.

Door duidelijk vast te leggen hoe begrippen zich tot elkaar verhouden, wordt het mogelijk gegevens te koppelen. Bovendien is er voor burgers en bedrijven herkenbaar welke gegevens zij krijgen.

Afspraken tussen alle gebruikers over het op elkaar afstemmen van gegevens is daarom noodzakelijk. Dit begint bij afspraken over de betekenis van begrippen (semantiek). Door de informatiemodellen voor omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) aan elkaar te linken worden de verschillen inzichtelijk, kunnen dubbelingen eruit worden gehaald en worden relaties tussen gerelateerde gegevens duidelijk en vindbaar.

Er worden verschillende technieken gebruikt om gegevens vindbaar te maken. Denk hierbij aan het vastleggen van synoniemen, het onderling linken van begrippen en het onderling relateren van informatie in de gegevenscatalogi.

3.4.2 Stelselknooppunt DSO-LV

Het Stelselknooppunt DSO is een infrastructurele voorziening die het DSO in staat stelt om gegevens gecontroleerd en rechtsgeldig te kunnen routeren en uitwisselen. De infrastructuur van het digitaal stelsel kent hiervoor alleen machine-machine interfaces.

Het gaat in ieder geval om de volgende ontsluitingen/koppelvlakken:

- Gegevens die rechtsgevolgen kunnen hebben¹⁵ ontsluiten naar DSO-gebruikerstoepassingen.
- Gegevens die rechtsgevolgen kunnen hebben ontsluiten voor voorzieningen (backoffice) van het bevoegd gezag.
- Gegevens die rechtsgevolgen kunnen hebben beschikbaar stellen via een open koppelvlak (voor een ieder).

Het stelselknooppunt DSO biedt de volgende functionaliteit:

- Routing.
- Authenticatie en Autorisatie.
- Machtigen
- Monitoring.
- Audittrail.

Naast het stelselknooppunt kunnen gegevens zonder rechtsgevolgen rechtstreeks worden uitgewisseld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het tonen van de basisregistraties bij het oriënteren.

Het stelsel kan gegevens uitwisselen mits gewerkt wordt conform standaarden. Deze standaarden zijn randvoorwaardelijk voor het uitwisselen van gegevens.

---

¹⁵ Het betreft hier bijvoorbeeld gegevens die gebruikt worden om een aanvraag mee te doen

Beschikbaarheid van gegevens via een knooppunt betekent ook dat gegevens en informatie zodanig zijn ontsloten, dat gebruikers en systemen goed met deze informatie uit de voeten kunnen. Sommige applicatiebouwers kunnen gebruikers alleen goed ondersteunen als ze ook toegang hebben tot de achterliggende gegevens. Hier komen services voor beschikbaar.

3.5 Aansluiting bevoegd gezagen

Bevoegde gezagen dienen zelf te zorgen dat ze aangesloten zijn (worden) op het DSO-LV. Hiervoor dienen ze de standaarden en koppelvlakken van het DSO-LV te gebruiken. De uitvoering van de processen in de eigen organisatie richten bevoegd gezagen zelf in.

Om een goede aansluiting (tijdig, efficiënt en effectief) van bevoegd gezagen op het DSO mogelijk te maken kan het zinvol zijn als (een aantal) bevoegde gezagen gezamenlijk zorgdragen voor deze aansluiting of de ondersteuning daarvan. Een dergelijke aansluitvoorziening of serviceorganisatie gedragen door meerdere bevoegde gezagen, al dan niet betrokken via een softwareleverancier kan daaraan bijdragen. Zo'n voorziening of organisatie maakt het voor die bevoegd gezagen makkelijker om aan te sluiten en het kan bevoegd gezagen op verschillende manieren ontzorgen. Zij hebben de potentie om voor bevoegd gezagen de complexiteit op technisch, functioneel en organisatorisch vlak te reduceren.

3.6 Regelbeheer

Juridische regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving zijn opgenomen in omgevingsdocumenten. Via de gebruikerstoepassing Oriënteren kan een ieder kennisnemen van deze juridische regels in omgevingsdocumenten. Om deze regels 'op maat' te presenteren kan gebruik worden gemaakt van vragenbomen om te bepalen of er een vergunning of meldingsplicht is voor een activiteit. Om dit mogelijk te maken moeten de juridische regels vertaald worden naar toepasbare regels, bijvoorbeeld in de vorm van vragenbomen. Het maken van toepasbare regels heet regelbeheer. Regelbeheer heeft als doel het inzichtelijk en bruikbaar maken van regels uit omgevingsdocumenten voor eindgebruikers.

Om regels meer te laten zijn dan alleen juridische tekst is het noodzakelijk om bij bevoegd gezagen een proces in te richten dat uitgebreider is dan het sec in juridisch zin vastleggen van regels. Bevoegde gezagen nemen besluiten waarmee ze regels voor activiteiten vastleggen om daarmee de kwaliteit van de leefomgeving te regelen (omgevingswetsdocumenten met daarin vergunning-, informatie- en meldingsplichten). Regelbeheer is daarmee nauw verbonden met het proces van het tot stand komen van juridische regels in omgevingsdocumenten. Regelbeheer voor het bevoegd gezag gaat van het 'slim' opstellen van regels tot en met het intelligent (op maat) ontsluiten richting eindgebruikers op basis van de profielen zoals beschreven in hoofdstuk 3. Regelbeheer bevat die functionaliteiten die nodig zijn om dit mogelijk te maken.

Regelbeheer kent drie stadia, waarbij activiteiten horen die al dan niet binnen het DSO worden ondersteund:

Stadium	Activiteiten
Opstellen	Het opstellen van juridische teksten in omgevingsdocumenten. Dit is geen functie binnen het DSO-LV. Wel wordt daarbij zoveel mogelijk gebruik gemaakt van geüniformeerde begrippen uit de Stelselcatalogus van het DSO-LV en anders worden nieuwe begrippen toegevoegd aan de stelselcatalogus. De juridische teksten worden bekendgemaakt en

Stadium	Activiteiten
	beschikbaar gesteld door de LVBB en vanuit daar in geconsolideerde vorm verrijkt ontsloten door het DSO-LV middels de voorziening OZON.
Toepasbaar maken	De juridische regels hebben in de toepasbare regels een tegenhanger die eenvoudig te gebruiken is bij het doen van melding-, informatie of vergunningplichten. Het heeft de voorkeur dat al tijdens het opstellen van juridische teksten die worden vastgelegd in omgevingsdocumenten rekening wordt gehouden met de latere toepasbaarheid van de regels voor eindgebruikers. Dit kan door regels te analyseren en te vertalen in mechanismen die voor gebruikers te begrijpen zijn (bijv. een vragenboom). Dit proces vindt plaats buiten het DSO-LV. Bij het inwerkingtreden van de Omgevingswet zal een deel van de toepasbare regels landelijk worden aangeboden ('de gedecentraliseerde Bruidsschat').
Ontsluiten	Op het moment dat regels in werking treden moeten de bijbehorende toepasbare regels (vragenbomen) ook aangeboden worden binnen het DSO-LV en zijn gebruikerstoepassingen. Daarvoor moeten bevoegd gezagen zorgen. Tussen toepasbare regels en het oorspronkelijke besluit (de juridische teksten in het omgevingsdocument) is een koppeling aanwezig zodat de juridische regels waarop de toepasbare regels gebaseerd zijn ook raadpleegbaar zijn.

Het resultaat van regelbeheer, betere toepasbare regels, is alleen noodzakelijk voor direct werkende regels over activiteiten voor burgers en bedrijven (de 'eindgebruikers'). Voor instructieregels (aan andere overheden) is het niet noodzakelijk om deze 'anders' toepasbaar te maken omdat de doelgroep beperkt is (ambtenaren van overheidsorganisaties die omgevingsdocumenten maken) en deze bovendien (juridische) professionals zijn.

De uitvoering van regelbeheer door verschillende bevoegde gezagen

Het opstellen van omgevingsdocumenten met daarin regels is op zichzelf al een complex proces. Het toepasbaar maken van de regels komt daar bovenop. Voor bevoegd gezagen (anders dan het Rijk) is regelbeheer grotendeels nieuw en vergt het een extra inspanning naast het opstellen van de voor de Omgevingswet noodzakelijke juridische regels. In ieder geval voor de zogenaamde 'topactiviteiten' worden door het Rijk toepasbare regels opgesteld zodat daar bij inwerkingtreding mee doorgewerkt kan worden. Gelijktijdig met het opstellen van regels in omgevingsdocumenten zullen de bijbehorende toepasbare regels gefaseerd tot stand komen via een groeimodel. Daarbij zijn de onderstaande uitgangspunten van belang.

Door bevoegd gezag op te stellen toepasbare regels zijn gericht op:

- Het bepalen van vergunning- en meldingsplichten uit direct werkende regels voor activiteiten van burgers en bedrijven.
- Nieuw op te stellen regels over activiteiten die na inwerkingtreding van de wet nieuw in omgevingsdocumenten worden vastgelegd (dus niet bestemmingsplannen die bij het in werking treden van de wet gebundeld worden tot het ene omgevingsplan en andere oude instrumenten die via het overgangsrecht hun werking behouden onder de Omgevingswet).

Voor het gefaseerde beschikbaar komen van toepasbare regels geldt de volgende prioritering:

1. Algemene Rijksregels voor topactiviteiten. Deze worden bij inwerkingtreding door het Rijk beschikbaar gesteld.

2. Door het Rijk gedecentraliseerde regels over activiteiten die verplicht moeten worden vastgesteld (die voor de Omgevingswet al ontsloten waren via vragenbomen) voor wat betreft de meest voorkomende activiteiten via de Bruidsschat. Deze worden centraal beschikbaar gesteld.
3. Wettelijk verplichte activiteiten waarvoor regels gesteld moeten worden door bevoegd gezagen.
4. Voor bepaalde veel voorkomende regels over activiteiten waar weinig of geen beleidsvrijheid is.
5. Regels voor activiteiten die vallen onder de beleidsvrijheid van bevoegd gezagen en uniek zijn voor bepaalde bevoegd gezagen of gebieden.

Gezien ook het gefaseerd tot stand komen van nieuwe (volwaardige en complete) omgevingsdocumenten en de opgave voor de bevoegd gezagen zal het nog een lange periode duren voordat er via vragenbomen een compleet beeld van de vergunning- en meldingsplichten via een gebruikerstoepassing aan de eindgebruiker is aan te bieden. Tot er specifieke regels zijn hebben gebruikers de regels voor topactiviteiten en daarnaast een generiek aanvraagformulier in ieder geval tot hun beschikking.

Belangrijk element van het DSO is het ondersteunen van bevoegd gezagen in het maken van deze toepasbare regels en de gecombineerde ontsluiting van deze regels (en de toepasbare variant) naar een ieder en naar initiatiefnemers.

Bevoegd gezagen worden in de gelegenheid gesteld hun toepasbare regels aan te leveren aan de registratie toepasbare regels uit eigen systemen. Voorwaarde daarbij is dat de toepasbare regels voldoen aan de Standaard voor Toepasbare Regels (STTR) en dat toepasbare regels gebruik maken van activiteiten die in de omgevingsdocumenten zijn gedefinieerd en via OZON zijn ontsloten.

Regels

Een direct werkende regel bestaat daarbij uit drie onderdelen: de norm (wat wordt geregeld), de aanduiding van het werkingsgebied waarop de regel betrekking heeft en eventueel een of meer (grens)waarden. De aanduiding van het werkingsgebied en de waarden zijn van groot belang in het domein van de fysieke leefomgeving omdat bij het stellen van regels hierin veelvuldig wordt gedifferentieerd. Zowel bij het opstellen van juridische regels in omgevingsdocumenten en de toepasbare regels zijn deze onderdelen van belang omdat ze bepalend zijn vergunning of meldingsplichten voor eindgebruikers op een specifieke locatie of voor een specifieke activiteit.

3.7 Kwaliteit van het DSO

Om het DSO te ontwikkelen zal de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen hoog moeten zijn. Hierbij is van belang dat de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen en van het geheel is geborgd. Belangrijk uitgangspunt is dat gebruikersoriëntatie leidend is in de verdere ontwikkeling (vraagsturing). Deze paragraaf bevat kaders voor het borgen van de kwaliteit van het DSO en voor de vraagsturing.

3.7.1 Borging kwaliteit

Kwaliteitseisen

De benodigde kwaliteit is voor alle onderdelen bekend en de realisatie ervan wordt gemeten en geëvalueerd. De gebruikersbehoeften bepalen, naast de wettelijke kwaliteitseisen, in belangrijke mate wat de vereiste kwaliteit moet zijn.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van internationaal of nationaal erkende normenkaders, waarbij onderscheid gemaakt wordt in kaders voor de beschrijving van gegevens- of informatiekwaliteit en van de kwaliteit van de ICT (gebruikerstoepassingen, koppelvlakken, systemen).

Gegevenskwaliteit

Bij Omgevingswet gerelateerde activiteiten biedt het DSO een grote verbetering door het inzichtelijk maken en delen van beschikbare informatie. Dit is het geval bij het oriënteren op regels en beleid, het eventueel indienen van een vergunningaanvraag en het behandelen daarvan door het bevoegd gezag. Ook bij het opstellen van beleid en regels met betrekking tot deze activiteiten is er veel informatie gewenst.

Om te voldoen aan Beschikbare, Bruikbare en Bestendige informatie zijn goede afspraken over de kwaliteit van bestaande en nieuwe informatie en hergebruik van toetsinstrumenten en rekenmodellen via het DSO nodig. Het digitaal stelsel zal leiden tot verbetering van de kwaliteit van digitale gegevens.

Alleen dan kunnen ze bijvoorbeeld in de plaats treden van nieuw onderzoek en daarmee onderzoekslasten verminderen. De beschikbaarheid van de juiste gegevens draagt ertoe bij dat burgers, bedrijven en bestuurders sneller en beter keuzes en afwegingen kunnen maken, omdat ze beter geïnformeerd zijn. Bovendien zal dan minder vaak onenigheid over gegevens bestaan en zal de waarde van de informatie minder vaak worden betwist voor de rechter of de Raad van State.

Kwaliteit van gebruikerstoepassingen en ondersteunende functionaliteit

De kwaliteit van de functionaliteit die het DSO realiseert (functies voor bijvoorbeeld oriëntatie, indienen) wordt beschreven aan de hand van een aantal eisen. Alleen als deze inzichtelijk zijn, weet de gebruiker in hoeverre dit bijdraagt aan een goede en betrouwbare procesondersteuning. Hierbij worden de verschillende onderdelen beschreven aan de hand van:

- a. Functionele kwaliteit (zoals: mate van procesondersteuning, gebruikswaarde)
- b. Technische kwaliteit (zoals: het technisch platform, schaalbaarheid, flexibiliteit, stabiliteit/betrouwbaarheid, wijze waarop het beheer is ingeregeld, veiligheid?)

Aandachtspunt hierbij is de geboden kwaliteit van het hele stelsel ('de som der delen'). In aanvulling op in de uitvoeringsregelgeving vastgelegde eisen zorgen afspraken in de vorm van Aansluitvoorwaarden, Service Level Agreements of Dienstverleningsafspraken op stelselniveau ervoor dat de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen en die van het samenhangend geheel wordt geborgd.

Inhoudelijke kwaliteit

Naast de meer technische borging van kwaliteit zal er, net als bij de basisregistraties, ook een mogelijkheid komen dat eindgebruikers een melding kunnen doen als ze een vermoeden hebben dat een gegeven *inhoudelijk* onjuist is. Door het kunnen doen van een terugmelding kan een inhoudelijke kwaliteitsborging ontstaan. In tegenstelling tot de basisregistraties zal het doen van een terugmelding niet verplicht zijn.

Als een eindgebruiker een terugmelding doet gaat deze, al dan niet via een leverancier van die informatie naar de bronhouder van de gebruikte gegevens.

Een uitzondering op dit proces wordt gemaakt voor omgevingsdocumenten. Fouten in besluiten kunnen alleen via een besluitvormingsprocedure worden rechtgezet of door een uitspraak van de rechterlijke macht.

3.7.2 Vraagsturing

Essentieel in het stelsel is de vraagsturing. Bij de (door)ontwikkeling van het DSO wordt gebruikersoriëntatie geborgd. Dat kan bijvoorbeeld door een representatieve vertegenwoordiging van de (toekomstige) gebruikersgroepen in het proces te betrekken. Vraagsturing wordt ingericht voor zowel het geheel als voor de afzonderlijke onderdelen en heeft betrekking op zowel gebruikerstoepassingen, de gegevens, informatieproducten en op het stelselknooppunt.

Specifiek voor vraagsturing op de gebruikerstoepassingen zijn de initiatiefnemers en belanghebbenden die geen bevoegd gezag zijn. Geborgd moet worden dat ook zij betrokken zijn bij de ontwikkeling van het DSO. De 'klantvraag' moet hierbij centraal staan. Er is echter een grote diversiteit aan klantvragen (complex en eenvoudig) en in soorten betrokken partijen (burgers, bedrijven, georganiseerd in groeperingen, en professionele organisaties). Een burger heeft andere vragen en behoeften dan een bedrijf. Dienstverlening wordt effectiever als zij is toegesneden op het type initiatiefnemer en het type klantvraag.

Bevoegde gezagen kunnen ook via de stelselinfrastructuur toegang krijgen tot gegevens en functionaliteiten. Hiervoor bestaat verschil in de behoeftes, waardoor vraagsturing noodzakelijk is. Ook softwareleveranciers (specifiek voor een ieder, app-bouwers, maatschappelijke belangenorganisaties, onderzoeksbureaus etc. worden tot de gebruikers in het kader van de vraagsturing gerekend. Zij zijn, in het kader van het open stelsel, afnemer van de gegevens en informatie en ontwikkelen daar nieuwe toepassingen mee.

4. STANDAARDISATIE

De samenwerking in de keten van de Omgevingswet kan niet zonder een optimale uitwisseling van informatie. Het is daarbij van belang om de juiste balans te vinden tussen gebruiksvriendelijkheid en beleidsvrijheid. Het een is nodig om het digitaal stelsel te laten werken, het ander om de doelen van de Omgevingswet te realiseren.

Standaardisatie is noodzakelijk voor het ondersteunen van de ketensamenwerking tussen de partijen die betrokken zijn bij het nemen van besluiten en vooral bij de totstandkoming van omgevingsdocumenten. Het bevordert de rechtszekerheid omdat de inzichtelijkheid van wet- en regelgeving en daarmee de voorspelbaarheid toeneemt. Standaardisatie draagt bij aan het bereiken van minder uitvoeringskosten. Het gaat om afspraken tussen de belanghebbenden over de vorm en structuur waarin de informatie wordt aangeboden. Standaarden kunnen ook raken aan inhoud in de zin van het verplicht gebruiken van bepaalde begrippen.

Standaardisatie vraagt samenwerking tussen partijen om vast te stellen welke mate van standaardisatie wenselijk is, zeker als het raakt aan harmoniseren of uniformeren. Cruciaal is dat een eenmaal gekozen standaard daadwerkelijk wordt geïmplementeerd. Het zijn strenge eisen aan de vorm en structuur waarin de informatie wordt aangeboden die in de uitvoeringsregelgeving worden vastgelegd.

Voor de succesvolle implementatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn er op veel gebieden standaarden nodig. Deze standaarden zijn onder te verdelen in de volgende hoofdcategorieën:

- Semantische standaarden
- Informatiemodellen
- Processtandaarden
- Technische uitwisselstandaarden
- Standaardarden voor meet- en rekenmodellen

Uitgangspunten bij de uitwerking en vaststelling van standaarden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn:

- Standaarden dragen bij aan de Omgevingswet.
- Er is een sense of urgency en awareness.
- Er is bestuurlijke bereidheid tot het maken van gemeenschappelijke afspraken.
- Standaardiseer wat moet, niet wat kan.
- Er is een heldere governance op het proces van standaardisatie.

INSPIRE

Bij het opstellen van de Omgevingswet zijn Europese verplichtingen het uitgangspunt. Ook de INSPIRE-richtlijn is zo'n verplichting. Voor optimale uitvoering van de wettelijke INSPIRE-verplichting is nadrukkelijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet van belang.

Het DSO-LV moet ervoor zorgen dat gegevens die binnen het wettelijk kader van het DSO worden aangemerkt¹⁶ (dit geldt op dit moment voor Ozon) door de stelselverantwoordelijke minister kunnen worden geleverd in het kader van INSPIRE.

Dit betekent dat de onderliggende gegevensmodellen en technologie waar mogelijk rekening moeten houden met INSPIRE-eisen op het gebied van inhoud en ontsluiting.

---

¹⁶ Voorbeeld: de landelijke voorziening ruimtelijkeplannen.nl vervult de INSPIRE-plicht die feitelijk bij de bron, de gemeenten, provincie en rijk ligt voor wat betreft de omgevingsdocumenten. Dit systeem is in Nederland uitgedacht omdat de tweede Kamer aandrang op een efficiënte en sobere wijze van uitvoering.

5. GOVERNANCE EN BEHEER

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de besturing van het DSO in de bredere context van het digitaal stelsel van overheidsinformatie. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- a. Het DSO als digitaal stelsel van overheidsinformatie in bredere zin waarin DSO is ingebed, beschreven in par. 4.4. met als uitgangspunt (A1):
Het digitaal stelsel is niet één groot ICT systeem. Het is een geordend, verbonden en samenhangend geheel van wet- en regelgeving, afspraken, digitale voorzieningen, gegevens en bronnen, nodig om een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor processen zoals planvorming en uitvoering (vergunningverlening, toezicht en handhaving) onder de Omgevingswet. Het digitaal stelsel staat niet op zichzelf. Het maakt deel uit van het e-overheidslandschap en heeft relaties met andere componenten, zoals de onderdelen van de GDI en specifieke toepassingen en processen bij bevoegd gezagen. Het DSO ondersteunt vele informatieketens en
- b. De Landelijke Voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet zelf, het DSO-LV.

Op hoofdlijnen zijn in de omgevingswetgeving afspraken vastgelegd over welke partijen verantwoordelijk zijn voor welke delen van het beheer van het DSO. In de beheerovereenkomst van het DSO zijn nadere afspraken gemaakt over de manier waarop het DSO en daarmee ook het DSO-LV beheerd zal worden. De uitgangspunten die daarbij horen zijn in dit hoofdstuk kort samengevat, voor meer informatie wordt naar de onderliggende documenten verwezen.

Governance van het DSO in de bredere context

Het DSO vraagt om een heldere en effectieve besturing die recht doet aan de geschetste bredere context en meervoudige functionaliteiten. Verschillende componenten voor de ondersteuning van de dienstverlening en de beleidsprocessen bij bevoegd gezagen zijn bij diverse organisaties belegd. Het DSO ondersteunt het werken in informatieketens tussen diverse partijen. De besturing van het stelsel is hierop gericht. Hiervoor is het Interbestuurlijk Bestuurlijk Overleg (BO) Omgevingswet met daaronder een Opdrachtgevend Beraad Beheer (OGB-B) ingericht.

De uitdaging waar alle betrokken partijen voor staan is het bewaken dat het digitaal stelsel een geordend en verbonden geheel van wet- en regelgeving, afspraken en digitale voorzieningen, gegevens en bronnen wordt en blijft. Dit maakt de samenwerking op het terrein van ICT en informatie langdurig en intensief. Ketensamenwerking is niet alleen een kwestie van inhoud, procedures en formele afspraken. Minstens even belangrijk is het werken aan goede (informele) relaties en culturele aspecten van samenwerking. Partijen werken hierbij samen elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheden en taken, die in de wetgeving zijn vastgelegd.

De verantwoordelijke minister is stelselverantwoordelijk voor de Omgevingswet en de regelgeving met betrekking tot het DSO. Hetzelfde geldt voor regelgeving in of op grond van de Omgevingswet waarin verplichtingen voor bevoegd gezagen worden vastgelegd om gegevens aan het DSO-LV te leveren. Deze minister heeft de wettelijke taak om de landelijke voorziening te beheren. De minister Deze is daarmee verantwoordelijk dat het interbestuurlijk afgesproken en in de regelgeving vastgelegde niveau van dienstverlening door de landelijke voorziening aan alle gebruikers wordt gerealiseerd. Dit beheer wordt in samenspraak met de bestuurlijke partners vormgegeven in een Bestuurlijk Overleg (BO) met daaronder een Opdrachtgevend Beraad Beheer (OGB-B) en ondersteund door een Strategische Beheer Organisatie (SBO). De uitvoering is in handen van een Tactische Beheer Organisatie die de Operationele Beheer Organisaties aanstuurt waar het feitelijke operationele beheer plaatsvindt.

Bij het beheer moet er ruimte zijn voor inbreng van het perspectief van gebruikers. Het is noodzakelijk dat gebruikerswensen in beeld zijn en problemen op continue basis gemakkelijk worden gesignaleerd en opgelost. Dit geldt voor alle functionaliteiten in het DSO. Met gebruikers wordt hier de gebruiker in brede zin bedoeld bij zowel bevoegde gezagen, de rechterlijke macht alsmede burgers en bedrijven (inclusief softwareleveranciers en stedenbouwkundige bureaus).

De route naar het eindbeeld

Deze Visie beschrijft het gezamenlijk eindbeeld van de digitale ondersteuning middels het DSO. In lijn met eerdere adviezen van het Bureau ICT Toetsing (BIT) wordt de ontwikkeling van het digitaal stelsel gefaseerd (en iteratief) opgepakt. Hierbij wordt gewerkt met een ontwikkel- en beheermethode waarbij iedere stap leidt tot functionerende tussenproducten. Hierbij wordt telkens getoetst op bestuurlijke, organisatorische, technische en financiële haalbaarheid.

De eerste stap is het niveau waarmee de inwerkingtreding van de Omgevingswet kan worden ondersteund zonder teruggang in de dienstverlening. De kern van het basisniveau is gebaseerd op het dienstverleningsniveau van de drie bestaande voorzieningen (RuimtelijkePlannen.nl, AIM en OLO) door deze te vertalen naar een integraal functionerend geheel op basis van de Omgevingswet.

- Na afronding van het basisniveau wordt het DSO stapsgewijs verder doorontwikkeld en uitgebouwd middels een portfolioproces. Waar de doorontwikkeling gericht is op het stapsgewijs verbeteren van bestaande functionaliteit en vooral wordt gevoed door input van gebruikers, is de uitbouw via het interbestuurlijke portfolioproces gericht op het toevoegen van nieuwe componenten

De elementen in het portfolioproces zullen verder worden onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten, hierbij zal ook worden bekeken of activiteiten die baten generen of de overheden ontzorgen al bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen worden opgepakt. Op basis van interbestuurlijke besluitvorming wordt vervolgens de realisatie ingepland.

6. BIJLAGEN

6.1 Overzicht gebruikte begrippen

Begrip	Toelichting
Activiteiten	Activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving zoals beschreven in artikel 1.2 van de OW
Afgesproken stijl en taalniveau	B1 en 'Digi'toegankelijk conform de WCAG
Archief	De archieffunctie in een organisatie is het geheel van activiteiten en functionaliteiten dat die organisatie in staat stelt om proces gebonden informatie duurzaam toegankelijk te beheren, zodat deze beschikbaar is voor gebruik binnen en buiten de organisatie, voor zo lang als nodig en door wie daartoe gerechtigd is overeenkomstig het belang van die informatie voor overheid, burgers en bedrijven en zoals vastgelegd in vigerende regels en normen. [PBLQ]
Archivering	Activiteit binnen de archiefvorming waarbij archiefbescheiden op een zodanige wijze in een archief worden opgenomen dat zij in toegankelijke staat verkeren. [ArchiefWiki]
Authenticatie	Authenticatie is het proces waarbij iemand nagaat of een gebruiker, een andere computer of applicatie daadwerkelijk is wie hij beweert te zijn. Bij de authenticatie wordt gecontroleerd of een opgegeven bewijs van identiteit overeenkomt met echtheidskenmerken, bijvoorbeeld een in het systeem geregistreerd bewijs. De authenticiteit van het object moet worden nagegaan. Een digitaal systeem met daarvoor ontworpen toepassingen kan hierbij helpen.
Autorisatie	Autorisatie is het proces waarin een subject (een persoon of een proces) rechten krijgt op het benaderen van een object (een bestand, een systeem). De autorisatie wordt toegekend door de eigenaar van het object.
Beleids- en uitvoeringsketen	Een deel van de beleidscyclus die betrekking heeft op een samenhangend geheel bij meerdere bevoegd gezagen ('de keten')
Beleidscyclus	De beleidscyclus is een conceptueel model dat beschrijft hoe beleid zich in een context van openbaar bestuur ontwikkelt. [TU Delft] Een beleidscyclus bestaat in het algemeen uit de volgende fases: 1. Beleidsvoorbereiding (inventarisatie): samenwerkingsmogelijkheden verkennen en informatie verzamelen om (nieuw) beleid te kunnen vormen. 2. Beleidsformulering (visievorming, beleidsvorming en besluitvorming): stellen van prioriteiten en het formuleren van de doelstellingen voor beleid.

Begrip	Toelichting
	3. Beleidsuitvoering (uitvoering): rolverdeling, opstellen van uitvoeringsprogramma en monitoren van gekozen interventies. 4. Beleidsevaluatie (benchmarking): tussentijds bijsturen en een volgende beleidscyclus voorbereiden. [Leidraad gemeentelijke beleidscyclus - aangepast]
Besluit	Een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.
Bevoegd gezag	Het bestuursorgaan dat bevoegd is om besluiten te nemen. In het kader van de Omgevingswet zijn het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen bevoegd gezag.
Bronhouder	De bronhouder is de gegevensleverancier. De bronhouder is verantwoordelijk voor het beheer en het ter beschikking stellen van de juiste en actuele gegevens. De bronhouder is verantwoordelijk voor het voldoen van de gegevens aan de gedefinieerde kwaliteitseisen en doet onderzoek bij terugmeldingen van gerede twijfel aan de juistheid van gegevens. [GEMMA – Aangepast]
Applicatiecomponent	Een modulair, onderhoudbaar en vervangbaar onderdeel van het DSO. Het is een zelfstandig opererende component die acties uitvoert en data verwerkt en die wordt ontsloten via de gebruikerstoepassing. Bron: TOGAF, Archimate.
Concept besluit	Een besluit dat nog bij Bevoegd Gezag in voorbereiding is.
Dienst	Een afgebakende prestatie van een persoon of organisatie (de dienstverlener), die voorziet in een behoefte van haar omgeving (de afnemers). [NORA]
Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	Digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving zoals bedoeld in artikel 20.20 van de Omgevingswet. In het digitaal stelsel worden omgevingsdocumenten als bedoeld in artikel 16.2 of andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen dan wel via een overeenkomst vastgestelde gegevens of gegevensverzamelingen opgenomen. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is niet één groot ICT-systeem, het is een geordend en verbonden geheel van afspraken, voorzieningen, gegevensverzamelingen en bronnen die nodig zijn om aan een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de gegevens beschikbaar te stellen die zij willen of moeten hebben voor de processen van de Omgevingswet.
Digitaal Stelsel Omgevingswet – Landelijke Voorziening (DSO-LV)	Centraal beheerde onderdelen en functies (landelijke voorziening) van het DSO.

Begrip	Toelichting
Digitalisering Omgevingswet	Het werken met en opzetten van digitale systemen voor de uitvoering van de Omgevingswet
Dossier	Samenhangende set gegevens en informatie voor een specifiek doel
Duurzaam toegankelijk	Vindbaar en bruikbaar voor degenen die er recht op hebben, vanaf het moment van ontstaan en voor zolang als noodzakelijk. [Nationaal Archief]
Dynamisch	Dynamisch heeft betrekking op gegevens over de fysieke leefomgeving. Het begrip zelf betekent dat dergelijke gegevens steeds meer actueel worden bijgehouden en beschikbaar zijn, o.a. in 3D-modellen.
Eén loket	Het in één loket beschikbaar stellen van alle gebruikerstoepassingen waarmee gebruikers inclusief bevoegde gezagen toegang hebben tot omgevingsdocumenten, gegevens over de (kwaliteit van) de fysieke leefomgeving gegevens(verzamelingen) en tot de digitaal ondersteunde processen.
E-overheids-bouwsteen	Voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de e-overheid. Voorbeelden zijn DigiD en Berichtenbox voor bedrijven. Zie voor een overzicht http://www.noraonline.nl/wiki/Bouwstenen_en_gebruikte_standaarden
Functie	Beschrijving van het interne gedrag van een applicatiecomponent. De beschrijving is op functioneel niveau en onafhankelijk van de wijze van implementatie. Bron: TOGAF, Archimate
Functionaliteit	De capaciteit van een systeem om zekere gewenste taken met voldoende kwaliteit te vervullen [Wiktionary]
Fysieke leefomgeving	Zoals bedoeld in artikel 1.2 lid 2 van de Omgevingswet
Gebruikersperspectief	Ervaringen en behoeften van burgers en bedrijven vormen steeds vaker het uitgangspunt voor het vaststellen en verbeteren van beleid en dienstverleningsprocessen.
Gebruikerstoepassingen	Onderdeel van het DSO-LV dat direct voor gebruikers toegankelijk is: bijvoorbeeld Oriënteren (onderzoeken), Indienen, Voorbereiden van besluiten (samenwerken).
Gegevens	Weergave van een feit, begrip of aanwijzing, geschikt voor overdracht, interpretatie of verwerking door een persoon of apparaat [NORA]
Gegevens presenteren	Het op het scherm, binnen een gebruikerstoepassing, tonen van gegevens in een specifieke context
Gegevens uitwisselen	Het delen van gegevens al dan niet van machine naar machine
Gegevenscatalogus	Catalogus waarin de gegevensdefinities, hun onderlinge relaties en de relatie met andere gegevensverzamelingen en definities worden beschreven

Begrip	Toelichting
	[GEMMA – afgeleid]
Gegevensverzameling	Bij AMvB aangewezen collectie van gegevens, anders dan een omgevingsdocument of informatieproduct
Gegevensvoorzieningen	Centrale ontvang en opslag functie in het DSO
Generieke gegevensverzameling	Een set gegevens die voor generiek hergebruik geschikt zijn zowel binnen als buiten het DSO. Bijvoorbeeld populatie- of weggegevens
Identificatie	Identificatie is het kenbaar maken van de identiteit van een subject (een gebruiker, gegeven of een proces) in de informatietechnologie. De identiteit wordt gebruikt om de toegang van het subject tot een object te beheersen (autorisatie). Een object is bijvoorbeeld een computerbestand of een regel in een database. Identificatie kan op verschillende manieren plaatsvinden: ▪ in een inlogscherm invoeren van een gebruikersnaam, userid, DigiD, Idensys ▪ gebruik van een vingerafdruk of een ander biometrisch kenmerk ▪ gebruik van een token (een smartcard of een ander apparaatje, zoals een usb stick).
Informatie	Gegevens waaraan vanuit een bepaalde context betekenis wordt toegekend
Informatie op maat	Het verstrekken van precies de van toepassing zijnde informatie op het juiste moment aan de gebruiker
Informatiegebied DSO	Omgevingsdocumenten en andere gegevens of gegevensverzamelingen ten behoeve van de kerninstrumenten op grond van de Omgevingswet die in een AMvB zijn aangewezen of waarvoor een specifieke overeenkomst is gesloten
Leverancier van omgevingsinformatie	Organisatie die in het kader van de Omgevingswet informatie beschikbaar stelt aan gebruikers en hiervoor afspraken maakt voor het verstrekken daarvan via het DSO-LV of via een AMvB hiertoe is aangewezen. Hiervoor gebruikt de verstrekker gegevens of gegevensverzamelingen die door bronhouders worden aangeleverd én eventueel van generieke gegevensverzamelingen en informatie van andere verstrekkers die via het DSO worden aangeboden.
Informatieketen	Een structureel samenwerkingspatroon van een groot aantal onafhankelijke organisaties en professionals gericht op een maatschappelijk of een commercieel product waarbij een aantal opeenvolgende activiteiten worden uitgevoerd die toegevoegde waarde leveren aan de totstandkoming van het product. Gebaseerd op: (Ont)keten, samenwerking in ketens, John Goedee en Arnoud Entken, 2013.
(digitale) informatie over de fysieke leefomgeving	Digitaal product met informatieve waarde dat voldoet aan de afgesproken kwaliteitseisen en standaarden en meerwaarde heeft voor de processen die via het DSO-LV verlopen.

Begrip	Toelichting
	Informatie kan bijvoorbeeld zijn een verzameling van gevalideerde gegevens die zijn bewerkt (bijv. door structurering), verrijkte gegevens (bijv. verrijking met data uit eigen of andere bronnen) of een toetsingsinstrument bedoeld om regels over de fysieke leefomgeving meetbaar te maken. Alle informatie moeten voldoen aan de aansluitvoorwaarden van het DSO-LV. Indien informatie volgt uit een bewerking van onderliggende gegevens of andere informatie dan worden de (verwijzing naar de) onderliggende gegevens of andere informatie en de bewerking ook beschikbaar gesteld.
Informatiesysteem	Een samenhangend geheel van gegevensverzamelingen en de daarbij behorende personen, procedures, processen en programmatuur alsmede de voor het informatiesysteem getroffen voorzieningen voor opslag, verwerking en communicatie. [NORA]
Informatievoorziening	Een informatiesysteem dat een standaardoplossing biedt die van algemeen nut is. Het is een onderdeel van de digitale informatie-infrastructuur. Een voorziening is een systeem, maar niet elk systeem is een voorziening.
Ingediende omgevingsvergunning aanvragen en meldingen	Tijdelijke vastlegging van ingediende verzoeken totdat deze in behandeling zijn genomen door het Bevoegd Gezag of de daardoor aangewezen behandelende organisatie.
Instrument	Bevoegdheid (tot het nemen van een besluit door een bevoegd gezag) met een grondslag in de Omgevingswet
Inwerking getreden besluit	Een besluit dat feitelijk van kracht is geworden
Kerninstrumenten	De omgevingsvisie, het programma, decentrale regelgeving (het omgevingsplan, de waterschapsverordening en de omgevingsverordening), algemene rijksregels, de omgevingsvergunning en het projectbesluit
Knooppunt	Een voorziening of organisatie die het afnemers makkelijk maakt aan te sluiten op beschikbare gegevensbronnen [NORA]
Koppelvlakken	Een koppelvlak is een interface die volgens een bepaalde standaard de uitwisseling van gegevens tussen informatiesystemen verzorgt. [Logius]
Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB)	Onderdelen en functies in het DSO die ervoor zorgen voor het met digitale middelen ondersteunen van het proces van kennis nemen (via bekendmaken en beschikbaarstelling en gebruiksvriendelijk ontsluiten) van besluiten en regelingen in het kader van de Omgevingswet als bedoeld in artikel 16.2 De Minister draagt zorg voor het beheer van een landelijke voorziening voor het elektronisch kennis kunnen nemen van besluiten en regelingen in het kader van de Omgevingswet.
Locatie	De ligging van een object of verschijnsel ten opzichte van het aardoppervlak, weergegeven middels een afgesproken meetkundige referentie (meestal xy- (en soms z-) coördinaten). Bron: Petra

Begrip	Toelichting
	De term «locatie» is een ruimtelijk begrip dat een onderdeel van de fysieke leefomgeving aanduidt. Dat begrip omvat een punt, een perceel, een plaats, een gebied, een bouwwerk of ander object. Een locatie kan in omvang heel verschillend zijn, van een enkel punt, een lange strook (infrastructuur) tot een groot gebied. De locatie wordt begrensd door middel van een geometrische plaatsbepaling. Dat biedt de mogelijkheid om een locatie driedimensionaal te begrenzen. Locaties kunnen dus naast, maar ook boven elkaar liggen.
Omgevingsdocumenten	In artikel 16.2 van de Omgevingswet aangemerkte instrumenten (alsmede de daarbij behorende toelichting of onderbouwing) te weten: Omgevingsvisies, programma's, omgevingsplannen, waterschapsverordeningen, omgevingsverordeningen en projectbesluiten of bij Algemene Maatregel van Bestuur (Omgevingsbesluit) aangewezen andere besluiten of andere rechtsfiguren. De besluiten voldoen aan de generieke STOP standaard en daarnaast aan het toepassingsprofiel (TP) behorende bij het specifieke instrument.
Onderzoekshulp	Gebruikersfunctionaliteit binnen het DSO-LV waarmee de onderzoekslast voor de gebruiker zoveel mogelijk beperkt wordt door het aanbieden van (reken-)modellen of rapporten op maat.
Ontwerp besluit	Een ontwerp van een besluit als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb
Open	Vrij beschikbaar voor hergebruik door een ieder
OZON	Gegevensvoorziening voor omgevingsdocumenten als onderdeel van het DSO-LV. De afkorting staat voor O3: Objectgeoriënteerde Ontsluiting Omgevingsdocumenten
Regelbeheer	Regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving zijn opgenomen in besluiten in het kader van de Omgevingswet. Via gebruikerstoepassingen in het DSO-LV kan een ieder kennis nemen van deze regels in omgevingsdocumenten. Om deze regels 'op maat' te presenteren kan gebruik worden gemaakt van vragenbomen om te bepalen of er een vergunning of meldingsplicht is voor een activiteit. Om dit mogelijk te maken moeten de juridische regels vertaald worden naar toepasbare regels, bijvoorbeeld in de vorm van vragenbomen <i>Het maken van toepasbare regels heet regelbeheer.</i> Regelbeheer heeft als doel het inzichtelijk en bruikbaar maken van regels uit omgevingsdocumenten voor eindgebruikers.
Register	Een voortdurend bijgehouden bestand van bescheiden of afschriften van bescheiden over personen of zaken. Een register bevat documenten (complete informatieobjecten). In een register kun je aan de hand van informatieobjecten de registratie controleren.
Registratie	Een voortdurend bijgehouden bestand van gegevens over personen of zaken. De gegevens zijn afgeleid uit bescheiden zoals opgenomen in een register.

Begrip	Toelichting
	Een registratie bevat (een deel van de) gegevens uit documenten
Robuust	Dusdanig gebouwd dat de kwaliteit is gegarandeerd en dat deze ongevoelig is voor kleine veranderingen en voorspelbaar reageert op grote veranderingen
Samenwerken aan besluiten	Gebruikerstoepassing binnen het DSO waarmee bevoegde gezagen samen kunnen werken aan het voorbereiden van besluiten.
Samenwerken aan behandelen	Gebruikerstoepassing binnen het DSO-LV waarmee het bevoegd gezag samen met haar adviseurs kan samen werken aan de behandeling van ingediende verzoeken
Samenwerken aan initiatieven	Gebruikerstoepassing binnen het DSO-LV waarmee een initiatiefnemer kan samen werken met haar adviseurs of een overheid in voorbereiding op een formeel verzoek
Samenwerkingsruimte	Functionaliteit binnen het DSO-LV waarin partijen informatie en gegevens met elkaar kunnen delen
Semantische standaardisatie	Standaardisatie van de betekenis van woorden en woordgroepen [NORA – aangepast]
Stelselcatalogus	Catalogus waarin de meta-informatie van informatiemodellen, begrippen, gegevensverzamelingen en producten en diensten van het DSO dusdanig zijn beschreven dat deze herbruikbaar zijn.
Stelselinfrastructuur	Stelselcatalogus en stelselknooppunt
Stelselknooppunt	Centrale functionaliteiten om gegevens te ontvangen en verstrekken in en buiten het DSO
RegistratieToepasbare regels	Een gegevensvoorziening in het DSO-LV met de kenmerken van een registratie binnen de landelijke voorziening Omgevingsloket. Het tonen van toepasbare regels (vragenbomen) aan de gebruikers is een gebruikerstoepassing in het Omgevingsloket. Regelbeheer is geen gebruikerstoepassing, het 'vertalen' van regels in begrijpelijker vragenbomen is een verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag en kan op vele manieren, het resultaat moet, als het voldoet aan de standaard STTR, opgenomen worden in de gegevensvoorziening om in de gebruikerstoepassing getoond te kunnen worden.
Toetsingsinstrument	Toetsingsinstrumenten hebben betrekking op de inhoudelijke waarden voor geluid, lucht, natuur etc. Regelgeving bevat vaak voorwaarden in de zin van als waarde X is hoger is dan Y dan moet u voldoen aan Z. Toetsingsinstrumenten zijn bedoeld om dit soort regels in de praktijk te ondersteunen. In de meest eenvoudige vorm door de gebruiker te helpen om waarde X op de voorgeschreven manier te berekenen (uw initiatief leidt tot 1dB meer geluidsbelasting). In meer uitgebreide implementaties worden inhoud en regelgeving (het toetsingskader) door een informatiehuis gekoppeld. Op basis van de invoer van de gebruiker (opgegeven via het 'loket' en eventueel m.b.v. een vragenboom verzameld), de kenmerken van de locatie en de geldende regels wordt niet alleen waarde X berekend, maar wordt ook uitgesproken wat deze waarde

Begrip	Toelichting
	voor consequenties heeft (uw initiatief voegt 1db aan geluidsbelasting toe en dat is niet betekenisvol). Deze uitgebreide toets is natuurlijk alleen mogelijk bij landelijk geldende, tamelijk eenvoudige en goed gestructureerde regels die locatie specifiek zijn gemaakt en die geen open normen bevatten. In deze gevallen voegt een toets van het bevoegde gezag niets toe. Dit bespaart zowel de aanvrager als het bevoegde gezag veel administratieve lasten. Of er veel van deze geavanceerde toetsinstrumenten door de informatiehuizen worden ontwikkeld, hangt af van hoe in de praktijk de lokale beleidsvrijheid wordt ingevuld. Als bevoegde gezagen praktisch zijn en voor simpele gevallen gebruik maken van modellen, dan is het ontwikkelen rendabel. Als bevoegde gezagen het echter allemaal anders willen doen, dan is het niet lonend.
Uitvoering Omgevingswet	Het werken met/binnen de kaders en mogelijkheden van Omgevingswet
Verstrekker	Organisatie die de gegevens van een bronhouder daadwerkelijk verstrekt aan de afnemers. Deze is niet verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gegevens; dit is de bronhouder.
Vraagsturing	Het proces waarbij gebruikers de wensen voor gegevens, een informatieproducten of functionaliteit in het DSO-LV steeds nadrukkelijker en met betere kennis en informatie kan articuleren en vormgeven, met de verwachting dat de keten daarin in toenemende mate snel, flexibel, adequaat en als eenheid in informatieverstopping en product- en dienstvorming zal voorzien
Vragenboom	Vragenbomen zijn een hulpmiddel om ervoor te zorgen dat de gebruiker al tijdens het oriënteren in een gebruikersdialoog tot een uitspraak te komen (bijvoorbeeld wel of geen vergunning of melding nodig) of om aan de indiening- of aanvraagvereisten te voldoen. Dit gebeurt door de structuur van de regelgeving te vertalen in vragen die voor niet- juristen beter begrijpelijk zijn. De complexiteit van de regelgeving en de complexiteit van de vragenboom hebben een directe relatie met elkaar.

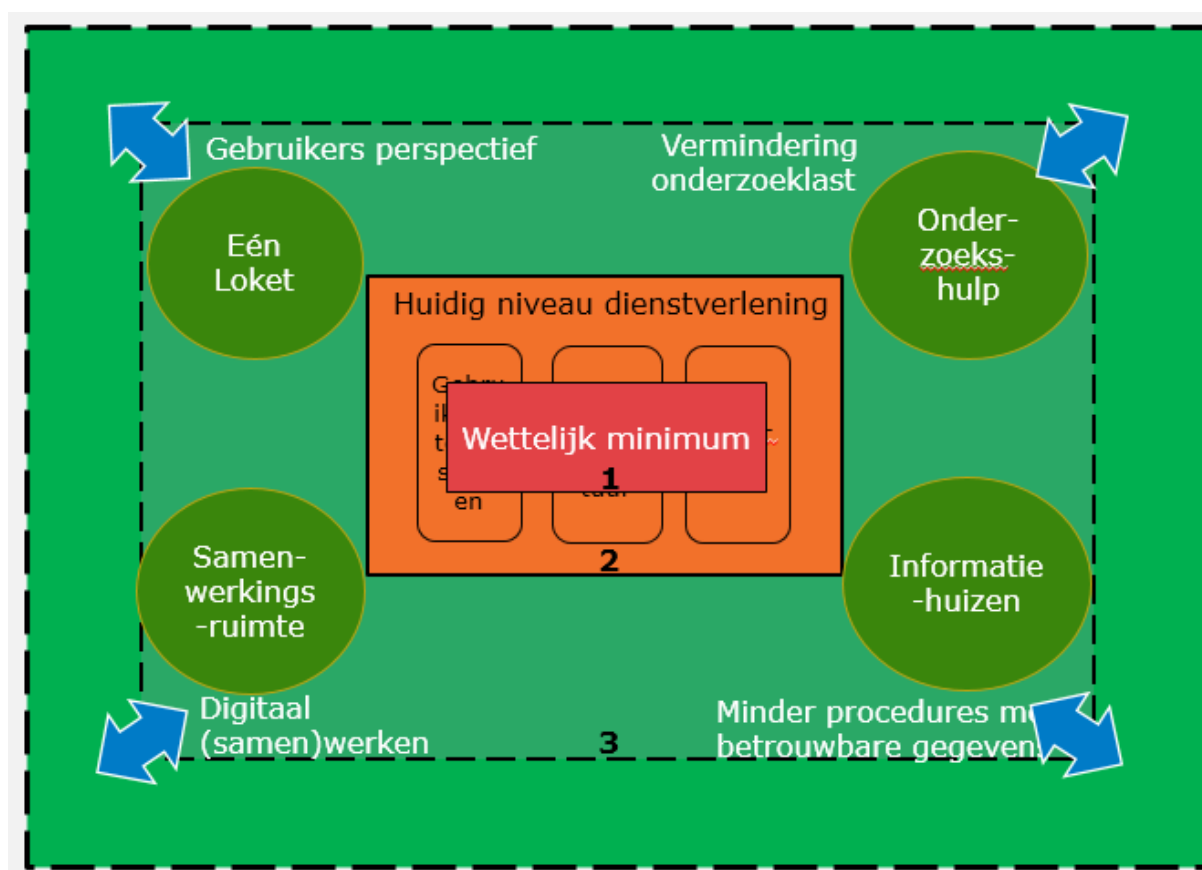
6.2 Wat staat er over het Digitaal Stelsel Omgevingswet in het Bestuursakkoord?

Op 1 juli 2015 is een akkoord getekend waarin het Rijk, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) afspraken hebben gemaakt over de implementatie van de Omgevingswet. Daarin staat de volgende ambitie:

Partijen delen de ambitie om in 2024 alle relevante beschikbare informatie, zowel over de van toepassing zijnde wet- en regelgeving als de gegevens over de fysieke omgevingskwaliteit ter plaatse, met één klik op de kaart beschikbaar te hebben en begrijpelijk te tonen. De hiervoor benodigde digitale voorzieningen worden vormgegeven in een helder samenhangend digitaal stelsel.

In de bijlage bij het bestuursakkoord zijn drie scenario's opgenomen waarlangs de ontwikkeling van de digitalisering wordt beschreven.

Onderstaand plaatje is de visuele weergave van deze drie scenario's zoals geschetst in het Bestuursakkoord.

De drie scenario's genoemd in het Bestuursakkoord:

- Scenario 1 *Het wettelijk minimum*: is de realisatie van digitale ondersteuning die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet minimaal wettelijk noodzakelijk is;
- Scenario 2 *Het wettelijk minimum met instandhouding van het huidige dienstverleningsniveau*: Als stap op weg hiernaartoe *committeren partijen* zich aan de doelstelling om bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet, (2018) digitaal met de Omgevingswet te werken, waarbij het huidige dienstverleningsniveau gehandhaafd blijft en de eerste winst met het digitaal stelsel wordt bereikt. Om dit dienstverleningsniveau te handhaven onder de nieuwe Omgevingswet is het noodzakelijk om de drie bestaande voorzieningen (RuimtelijkePlannen.nl, AIM en OLO3) geïntegreerd te laten functioneren als één loket.
- Scenario 3 *Toewerken naar baten en ontzorging Omgevingswet*: In het derde scenario wordt naast het handhaven van het huidige dienstverleningsniveau op basis van businesscases bekeken of er voor 2018 bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet aanvullende activiteiten kunnen worden opgepakt die baten generen of de overheden ontzorgen. Een aantal onderwerpen wordt verder onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten.

Naast concrete afspraken om dit voor elkaar te krijgen is het ook van belang om aan het begin van deze aanpassingen uitgangspunten over 'standaarden', digitaal zaakgericht werken en de informatiehuizen vast te leggen.